

Møte tirsdag den 22. mai 2012 kl. 10

President: Dag Terje Andersen

Dagsorden (nr. 88):

1. Innstilling fra Stortingets presidentskap om representantforslag fra stortingsrepresentant Trine Skei Grande om å endre Stortingets forretningsorden § 53 Spørretime (Innst. 288 S (2011–2012), jf. Dokument 8:84 S (2011–2012))
2. Innstilling fra familie- og kulturkomiteen om kultur, inkludering og deltaking (Innst. 260 S (2011–2012), jf. Meld. St. 10 (2011–2012))
3. Stortingets vedtak til lov om endring i universitets- og høyskoleloven (rapportering til database for vitenskapelig publisering) (Lovvedtak 56 (2011–2012), jf. Innst. 241 L (2011–2012) og Prop. 67 L (2011–2012))
4. Stortingets vedtak til lov om endringer i klimavotelovent (Lovvedtak 57 (2011–2012), jf. Innst. 285 L (2011–2012) og Prop. 68 L (2011–2012))
5. Referat

Presidenten: Representanten Øyvind *Vaksdal*, som har vært permittert, har igjen tatt sete.

Fra representanten Rigmor Andersen *Eide* foreligger søknad om sykepermisjon fra og med 22. mai og inntil videre.

Etter forslag fra presidenten ble enstemmig besluttet:

1. Søknaden behandles straks og innvilges.
2. Vararepresentanten, Steinar *Reiten*, innkalles for å møte i permisjonstiden.

Presidenten: Steinar Reiten er til stede og vil ta sete.

Representanten Trine Skei Grande vil framsette et representantforslag.

Trine Skei Grande (V) [10:00:59]: På vegne av representanten Borghild Tenden og meg sjøl vil jeg fremme representantforslag om samordning av lovverket for kultursektoren og presisering av kunstnerisk frihet.

Presidenten: Forslaget vil bli behandlet på reglementsmessig måte.

Sak nr. 1 [10:01:22]

Innstilling fra Stortingets presidentskap om representantforslag fra stortingsrepresentant Trine Skei Grande om å endre Stortingets forretningsorden § 53 Spørretime (Innst. 288 S (2011–2012), jf. Dokument 8:84 S (2011–2012))

Første visepresident Øyvind Korsberg [10:01:54]:

I representantforslaget foreslår representanten Trine Skei Grande at det i Stortingets forretningsorden fastsettes en bestemmelse om at statsministeren skal delta minst én gang per måned i den muntlige spørretimen, med mindre særlige hensyn tilsier noe annet.

Til orientering har statsministeren i inneværende storting deltatt i seks av 23 muntlige spørretimer.

Presidentskapet besluttet 10. mai i år at det skal oppnevnes en arbeidsgruppe med representanter for alle partigrupper på Stortinget for å vurdere og eventuelt fremme forslag om en innholdsmessig revisjon av Stortingets forretningsorden. Jeg siterer følgende fra arbeidsgruppens mandat:

«Representantforslaget 84 S (2011–2012) fra Trine Skei Grande forutsettes vurdert av arbeidsgruppen. For øvrig står arbeidsgruppen fritt til å drøfte og fremsette forslag om innholdsmessige endringer av forretningsordenen.

Arbeidsgruppen må avgi sin utredning til Stortingets presidentskap senest 1. mars 2013.»

Presidentskapet har med dette sørget for at representantforslaget får en grundig behandling og blir vurdert i sammenheng med øvrige bestemmelser i forretningsordenen. Stortinget vil dermed få anledning til å ta stilling til representantforslagets materielle innhold i forbindelse med behandlingen av arbeidsgruppens innstilling.

Dette er bakgrunnen for at presidentskapet i denne omgang foreslår at representantforslaget vedlegges protokollen.

Trine Skei Grande (V) [10:03:55]: Venstre er fornøyd med den behandlingsmåten som presidentskapet har lagt seg på. Vi kommer ikke til å ta opp igjen vårt forslag til votering her. Jeg er fornøyd med den prosessen det er lagt opp til.

Jeg merker meg at statsministeren har vært her én gang i måneden siden vi fremmet det forslaget, så det er mulig at Statsministerens kontor har merket seg forslaget også.

Jeg vil bare knytte en liten bemerkning til det: Vi begynte å sammenlikne oss med andre parlament, f.eks. det britiske, der statsministeren er én gang i uka og svarer på spørsmål, og vi mener at vi ikke har en mer travel statsminister enn den britiske. Vi mener også at vi har en del andre europeiske politiske tradisjoner, der spørreinstuttet er veldig viktig, og der spørreinstuttet må styrkes. Jeg håper presidentskapet ser på hele bredden, ikke bare på deltakelsen, og også om vi kan legge andre mekanismer inn som gjør at spørreinstuttet styrkes i parlamentet.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til sak nr. 1.

Sak nr. 2 [10:05:03]

Innstilling fra familie- og kulturkomiteen om kultur, inkludering og deltaking (Innst. 260 S (2011–2012), jf. Meld. St. 10 (2011–2012))

Presidenten: Etter ønske fra familie- og kulturkomiteen vil presidenten foreslå at debatten blir begrenset til 1 time og 10 minutter, og at taletiden blir fordelt slik på gruppene:

Arbeiderpartiet 25 minutter, Fremskrittspartiet 15 minutter, Høyre 10 minutter, Sosialistisk Venstreparti 5 minutter, Senterpartiet 5 minutter, Kristelig Folkeparti 5 minutter og Venstre 5 minutter.

Videre vil presidenten foreslå at det blir gitt anledning til replikkordskifte på inntil fem replikker med svar etter medlem av regjeringen innenfor den fordelte taletid.

Videre blir det foreslått at de som måtte tegne seg på takerlisten utover den fordelte taletid, får en taletid på inntil 3 minutter.

– Det anses vedtatt.

Arild Stokkan-Grande (A) [10:06:06] (ordfører for saken): Det er en merkedag for Kultur-Norge når komiteen i dag behandler stortingsmeldingen som den strålende statsråden Anniken Huitfeldt har lagt fram, som er et nytt steg i byggingen av Kultur-Norge i videreføringen av Kulturløftet, og som vil være et avgjørende veiskille i den store satsingen som denne regjeringen har stått i spissen for.

Kultur, muligheten for å oppleve kultur og delta i kulturtilbud er avgjørende for den enkelte, men også for samfunnet. Jeg har hørt lærere fortelle om når Den kulturelle skolesekken er på turné, at enkelte elever som strever med å lykkes med hverdagen og lykkes i skolen, ikke er til å kjenne igjen når de får muligheten til å uttrykke seg gjennom kulturtilbud. Vi har sett elever i kulturskolen som kan oppdage nye sider ved seg selv, elever som kanskje ikke opplever mestring i tilværelsen, men som kan uttrykke seg gjennom et kulturtilbud, oppleve mestring, oppleve en verdighet og oppleve at de blir sett og kan by på noe til andre – at de kan kommunisere ut sine følelser der ordene kanskje ikke strekker til. Vi har sett strålende eksempler på dette, bl.a. fra Sola, som har en veldig aktiv kulturskole og er en kommune som går foran med et godt eksempel når det gjelder å sikre at flest mulig får muligheten til å delta i et kulturtilbud som kulturskolen representerer. I denne meldingen tar man til orde for en prøveordning hvor det gis et gratis kulturskoletilbud for alle fra skoleåret 2013. Dette må prøves ut i enkelte kommuner, og Sola er godt i rute i så måte.

Vi har sett folk som gjennom å delta i Ungdommens kulturmønstring ser at dette kan være starten på deres karriere, og ser muligheter for å skape seg både et arbeid og en hobby gjennom å kunne delta og by på seg selv i et kulturtilbud. Vi har sett ungdommer som er med i korps, og som gjennom det opplever samspill, får viktig demokratiopplæring og ser at deres bidrag betyr noe for andre – særdeles viktige bidrag.

Jeg har sett folk som har vært med på Lyden av trivsel i Namsos – som er et meget viktig tiltak for folk på arbeidsplassen hvor man synger sammen – og hvor avgjørende det er for klimaet på arbeidsplassen. Det fortelles om at nå synger folk i gangene – folk som tidligere ikke har hilst på hverandre, møter hverandre i gangene, stopper opp og prater. Det reduserer sykefraværet i Helse Nord-Trønde-

lag. Jeg har også sett voksne menn stå og holde hverandre i hendene som den mest naturlige ting i verden på scenen. Dette er hva kulturen kan gjøre med oss.

Vi har sett innsatte i norske fengsler som gjennom å delta i kulturtilbud kan få uttrykke seg og få utløp for ting de har i seg. De kan plutselig begynne å se for seg en tilværelse utenfor murene, begynne på en karriere innenfor kulturuttrykk. Jeg har sett folk som har vært med i Teater nonSTOP – psykisk utviklingshemmede som tidligere ikke hadde tilbud, som nå driver i et profesjonelt teater. Vi har sett demente som tidligere var urolige, redde og utrygge, gjennom sang og musikk bli roligere, oppleve en verdighet og bli trygge. Dette viser hvor avgjørende kulturen er for den enkelte, og hvilke betydninger kulturen kan ha på en rekke viktige samfunnsområder.

Undersøkelser viser at storforbrukere av helsetilbud er småforbrukere av kulturtilbud – og omvendt – storforbrukere av kulturtilbud er småforbrukere av helsetilbud. Derfor må det være et sentralt politisk mål i tiden framover å sikre at den massive satsingen vi har på kultur fra denne regjeringen, når ut til flest mulig. Vi ser dessverre indiksjoner på at det er vedvarende ulikheter i muligheter for å delta i kulturtilbudet. Vi ser at noen grupper systematisk faller utenfor en rekke tilbud, og derfor må det være et sentralt mål for oss å bryte ned de barrierene, enten det er økonomi, sosial bakgrunn, kulturell bakgrunn eller nedsatt funksjonsevne som hindrer folk i å delta i kulturtilbud.

Opposisjonen stiller seg utenfor det meste av dette og kaller dette for en instrumentell kulturpolitikk. For oss handler dette om en bedre oppvekst, nye muligheter, muligheter for arbeid og en bedre verdighet i eldreomsorgen.

Med dette legger vi fram den strålende innstillingen fra komiteen.

Ib Thomsen (FrP) [10:11:25]: Kulturen må være fri og uavhengig av politisk styring. Det må være punkt nr. 1. Engasjementet må være en bærende drivkraft for all kulturell utfoldelse. Kultur kan bety så mangt, men brukes ofte for å beskrive den menneskelige aktiviteten i samfunnet. Den er ikke et styringsverktøy for de rød-grønne. Kunstnerisk egenart og kvalitet må alltid legges til grunn dersom institusjonenes kunstneriske frihet skal være ufravikelige krav. Dette må også ligge til grunn for styringsdialogen. En invitasjon betyr ikke det samme som et pålegg.

Meldingen slår fast:

«Kultursektoren vil spele ei viktig rolle i markeringa og feiringa av 200-årsjubileet for den norske Grunnlova i 2014.»

og at dette i tildelings- og tilskuddsbrev for 2012 følges opp med pålegg når det gjelder planer knyttet til grunnlovsjubileet. Dette er viktig – og altså nok et pålegg. Dette er et tydelig tegn på utilbørlig pålegging av den kunstneriske friheten, som fullstendig bryter med prinsippet om armlengdes avstand. Takker man ja til rød-grønne penger, takker man også ja til rød-grønn styring av kulturen.

Kulturens egenverdi som utgangspunkt for politikken er for lite vektlagt i meldingen, etter mitt syn. Å instruere kulturlivet gjennom pålegg og krav er ikke bra – eller «ikkje bra», som mange ville ha sagt. Det er utidig med sterk sty-

ring av kulturinstitusjonene. Mens institusjonene tidligere skulle rapportere om forhold som stort sett var uavhengig av kunstnerisk virksomhet, altså økonomisk styring, publikumsutvikling etc., rapporterer man i dag på helt andre områder – som vi så man gjorde i Øst-Europa tidligere.

Klare føringer på institusjonenes kunstneriske virksomhet er et brudd med armlengdes-avstand-prinsippet i forholdet mellom stat og institusjoner. Universell utforming bør stå sentralt også i kulturpolitikken og satsingen på det, noe jeg kommer tilbake til i innlegget mitt.

Meldingen underkommunerer også at mennesket lever vesentlige deler av sitt liv i en kommune, der kulturaktiviteter utøves i det daglige. Kulturlivet utøves ikke bare i Oslo eller i departementet eller i Kulturrådet, men rundt omkring i kommunene. Det burde ha vært mye mer fokus på det i meldingen. Jeg hørte at representanten fra Arbeiderpartiet var innom det i innlegget sitt, men det er veldig lite fokus på det i meldingen.

Manglende ydmykhet overfor dybden og bredden i kulturlivet gjør at kulturen lett kan bli en politisk arena for de rød-grønne, et politisk prosjekt og et virkemiddel for å realisere bestemte samfunns mål, noe som jeg synes er beklagelig. Dermed kommer man også nærmere et kultursyn der staten bestemmer hva som er politisk korrekte kulturelle uttrykk.

Mange museer og institusjoner innenfor scenekunst ser det som sin oppgave bl.a. å ta vare på og videreutvikle sentrale deler av vår nasjonale kulturarv, og det synes jeg er veldig bra. Meldingens sterke føringer for at disse også i sine programmer og sitt innhold skal appellere sterkere til ulike minoriteter, er beklagelig. Det etterlater et spørsmål om hvorvidt disse føringene også innebærer redusert oppmerksomhet og prioritering med hensyn til den nasjonale kulturarven.

Meldingen burde etter mitt syn i større grad også ha omfattet friluftsliv, da dette er en viktig del av vår kulturarv. Friluftsliv er en tradisjonell arena for svært mange nordmenn, så bedre rammevilkår for frivilligheten innenfor dette feltet ville hatt en positiv innvirkning.

Jeg savner konkrete forslag til hvordan frivilligheten lokalt i kommunene skal stimuleres til å bidra, og hadde ønsket en bedre belysning av dette. Det er en stor utfordring at Norsk kulturråds støtteordninger i høy grad er rettet mot profesjonell kunst, og at det er et hovedfokus på offentlig finansierte kulturinstitusjoner i Oslo – det ser vi lite av lokalt. Derfor vil jeg trekke fram det store behovet for en sterkere innsats for å skape aktivitet gjennom egenaktivitet i bredden lokalt i kommunene.

Det er gledelig at tegnspråktolkning av teaterforestillinger økes. Jeg er enig med Norges Døveforbund i at teater er best på førstespråket, men at det ene ikke ekskluderer det andre. Tegnspråktolket teater er den nest beste måten å oppleve teater på, og dette gir de døve en mulighet til å inkluderes sammen med familie og venner i teateret – dette for å få med seg alle.

Regjeringen sier at den arbeider med en allmenn norsk språklov hvor norsk tegnspråk skal innlemmes. Da er det skuffende at tegnspråk ikke er nevnt i stortingsmeldingen – altså: Ikke alle skal inkluderes.

Synstolking er meget viktig for at synshemmede skal kunne få full glede av film og tv. Jeg vil be regjeringen vurdere å kreve – Stortinget bør også være aktiv på det området – at all film som produseres med offentlig støtte, skal ha et spor med synstolking. For dem som ikke vet hva dette er: Synstolking er å forklare med ord hva som skjer på skjermen i en film – for å få med seg alle. Dette gjøres i stor utstrekning i mange land. Det må stilles krav til at også kringkasterne i Norge bør synstolke sine filmer og sine serier. Det bør etter hvert gjøres i økende grad i store produksjoner.

Det er også viktig at kunnskap gjøres tilgjengelig for flest mulig – for å få med seg flest mulig.

De kommunale kulturskolene er svært viktige å styrke. Det ble også nevnt av Arbeiderpartiets representant som et grep som man kan gjøre rundt omkring i kommunene. Men det bør gjøres mer. Man bør rekruttere flere og fokusere både på amatørfeltet og på å få et høyere profesjonelt nivå. Det vi ser i dag, er at kulturskolene rundt omkring i landet er så forskjellige. Ofte avspeiler kulturskolene rektorens interesser og ikke behov og ønsker rundt omkring i kommunene.

Dersom regjeringen mente alvor, bør den få kuttet ned på køene. Det er over 30 000 som står i kø og venter på en plass i kulturskolen. Jeg tror ikke det å redusere prisen for en plass i kulturskolen ene og alene er løsningen, men det er viktig å få flere plasser og bedre kvalitet.

Mye kan gjøres med unødvendig byråkrati, og gode rammevilkår bør være en selvfølge når vi vet hvordan frivilligheten jobber rundt omkring i kommunene. Der butter det. Stortinget bør ivareta og oppmuntre til å bli kvitt byråkratiet og få med seg flest mulig. Det skal ikke være slik at frivillige lag og organisasjoner har høyere prioritet på disse oppgavene enn på oppgaven de har med å få med seg flest mulig.

Momskompensasjon må være viktig. Med regjeringens opptrappingsplan for momskompensasjon og med det budsjettet som regjeringen la fram for 2012, vil det ta 20 år før man er i mål. Det er ikke holdbart – hvis man mener noe med det man sier.

Jeg vil også be regjeringen i sin dialog med fagdepartementer å synliggjøre og ivareta den viktige rollen som frivillige organisasjoner spiller for samfunnet lokalt. Det er der nøkkelen til det vi diskuterer, ligger: En helhetlig frivillighetspolitikk, en helhetlig politikk, som går på tvers av alle departementer, vil gi grobunn for en aktiv, voksende og mangfoldig frivillig sektor i kommunene.

Så ønsker jeg å fremme forslaget som Fremskrittspartiet er medforlagsstiller til.

Presidenten: Representanten Ib Thomsen har tatt opp det forslaget han refererte til.

Olemic Thommessen (H) [10:21:50]: Høyre ser på livet som en sammenhengende dannelsesreise der vi i møte med andre mennesker må få mulighet til å løfte frem det beste i oss selv til fordel for de fellesskapene vi er en del av. Kanskje særlig viktig er dette i vår tid, da vi lever i en tid med sterk endring. Den teknologiske utviklingen og globaliseringen i kjølvannet av den har gitt oss en ver-

den i meget rask endring, og informasjonssamfunnet er i sin karakter rettet inn mot uttrykk med utspring i kulturlivet. Språk, tekst, musikk, levende bilder, kort sagt alle tenkelige uttrykk fra alle verdenshjørner, er tilgjengelige i et omfang vi tidligere aldri har opplevd maken til. Dette utfordrer oss på mange områder. Vi må forholde oss til et samfunn i rask endring, vi må makte raske og hyppige omstillinger på jobb eller i privatlivet, vi møter andre kulturer og religioner på nært hold og i stort mangfold, og vi må forholde oss til en global eller iallfall en internasjonal konkurranse på mange flere områder enn før. Perspektivene er også mange, mange flere.

Dagens vellykkede samfunnsmenneske er gjerne en med god kulturell kompetanse. De som gjennom aktive liv møter mange kulturuttrykk, har opparbeidet toleranse og endringsevne. De som mestrer språk, er sterke i tekstforståelse og tilegner seg lett kunnskap. Kort sagt: De mestrer vårt stadig mer sammensatte og endringsorienterte samfunn. I dette bildet ser vi konturene av et klasseskille som ikke lenger alene vil defineres av penger, men som like viktig defineres av kulturell kompetanse.

I Høyres ønske om et samfunn med muligheter for alle er derfor tilgjengeligheten av kultur og kunnskap sentrale samfunnskvaliteter. Stortingsmeldingen Kultur, inkludering og deltaking gir viktig informasjon om grupper som ofte fremstår som utsatte i vårt samfunn, det være seg fattige, innvandrere, mennesker med forskjellige former for funksjonshemninger, som riktignok med svært forskjellig utgangspunkt er utsatt for ikke å ha samme tilgjengelighet til kulturlivet som majoriteten.

Høyre er opptatt av å ha en kulturpolitikk som tar hensyn til dette, som skal gi rom og muligheter for alle. Men Høyre baserer seg ikke på at det offentlige alene skal definere og tilfredsstille alle behov. Høyres politikk begynner hos enkeltmennesket og respekterer enkeltmenneskets egne valg og veier. Et fritt kulturliv formes som summen av alle disse valgene, ikke som et produkt av offentlige tilskuddsordninger. Høyre ønsker et kulturliv som er forankret og formet hos den enkelte og i lokalsamfunnene – ikke toppstyrt, slik et offentlig definert kulturliv lett vil bli. Høyre mener et fritt kulturliv utvikler et større mangfold, blir mer robust, ja, kort og godt blir mer interessant enn et kulturliv som retter nesen mot statens og kommunenes definerte satsingsområder og meny av ulike tilbud. Nettopp her ligger forskjellene i det politiske syn når det gjelder den saken vi diskuterer her.

Det er mye bra i Meld. St. 10. Hver for seg er det mange tiltak og grep som det ikke er grunn til å kritisere, men underteksten i meldingen forteller om et syn på kulturpolitikk som baserer seg på at det offentlige skal forsyne borgerne med et sett av tilbud i alle livets faser, fra skolesekken via nistepakken til spaserstokken. De som ikke benytter seg av dette, defineres som å falle utenfor kulturlivet, og tilbudene til oss alle skal løpende utformes i styringsdialog med departementet. Et kulturliv underlagt styringsdialog, med penger som agn og budsjettkutt eller kvotering som pisk, er i Høyres verden ikke et fritt kulturliv. Gjennom denne regjeringens snart to perioder ved roret har dessverre styringsviljen tiltatt, fra å være en liten snert

med piskan i forbindelse med statsråd Giskes mangfoldsår til å bli en ganske massiv rekke svært politisk riktige hensyn som skal ivaretas. Skjorten begynner da også å føles trang for mange i kulturlivet, og protestene har begynt å melde seg.

Høyres utgangspunkt er klart. Vi mener at de føringene som ligger i tildelingsbrevene og i styringsdialogen generelt, skal begrenses til økonomisk-administrative spørsmål, mens typer som integrering, likestilling, barn og unge i internasjonal solidaritet, grunnlovsjubileet i 2014 og markeringen av kvinners stemmerett bør overlates til kulturlivet selv og den offentlige debatt, å styre.

Også i en kulturpolitikk som baserer seg på bredt anlagte ordninger styrt av en rekke målformuleringer og kriterier, ligger det et betydelig potensial for maktutøvelse som det er grunn til å være oppmerksom på. Faren for beklemmende politisk riktighet er stor. Velmente ordninger bidrar ikke alltid til dynamikk og driv i kulturlivets uttrykk.

Høyre ønsker en politikk der føringene ut mot kulturlivet i sin alminnelighet er så få som mulig, men der vi tar målrettede virkemidler i bruk, slik at vi inn mot den enkelte utsatte gruppe har programmer, enten det dreier seg om integreringsspørsmål, fattigdom eller universell utforming. Når det gjelder integrering, er Høyre mer opptatt av de initiativene som kommer fra innvandremiljøene selv, snarere enn å basere seg på å tvinge tradisjonelt norske institusjoner til endring – selv om det også er viktig at man tar slike nye holdninger inn over seg.

Nordic Black Theatre har lenge hatt en teaterskole og teatergruppe der innvandrerungdom er en klar majoritet. Hvorfor ikke bygge videre på dette, like gjerne som å bruke det mangedobbelte på tradisjonelle institusjoner til utdanning og aspirantordninger? Hvorfor skal Rikskonsertene drive festival for internasjonal musikk, når vi har Melafestivalen eller små festivaler som eksempelvis er sprunget ut fra Center for afrikansk kulturformidling?

Kulturstatsråden og jeg var sammen i en debatt i Drammen på Kulturrådets årskonferanse for et par år siden, der vi diskuterte spørsmålet om hvordan vi skulle få flere innvandrere inn i institusjonene. Dagen etter fikk jeg svaret. Da var jeg i Centralteatret hvor Nordic Black Theatres ungdomsgruppe satte opp Tæsjern på Grønland. Der var det ikke noe tvil om hvem som hadde fylt plassene – det var folk med en helt annen hårfarge enn kulturstatsrådets og min.

Dessverre har vi under denne regjeringen sett en negativ utvikling når det gjelder fattigdom. Dette er selvsagt et stort og komplekst tema. I kulturpolitisk sammenheng mener Høyre at det er særlig viktig å tenke på de barna som vokser opp i ubemidlede hjem. Barn fra fattige familier er ofte lojale mot sine foreldre. De maser ikke om det som koster penger, og de vil ofte velge aktiviteter bort i stillhet for ikke å kompromittere sin egen og foreldrenes ressursvake situasjon. Det er flere veier inn i disse problemstillingene. For det første er det viktig at vi også i fremtiden har lavterskeltilbud som er billige eller gratis. Kor på kulturskolen, gratis bibliotek og den lokale balløkk er viktige eksempler på dette. Det frivillige kulturlivet, ikke minst

med Frifondordningen i ryggen, gir også her veldig viktige muligheter.

Men Høyre mener også det er viktig at staten setter av midler via Nav til kontingent eller utstyr for å aktivisere barn fra familier som mottar støtte. Samtalen mellom klient og saksbehandler i Nav vil kunne gi nødvendige initiativer for at barn som ellers aktivt velger bort tilbudene, faktisk kommer inn i dem og får det lille puffet som skal til for å komme i gang. Når kulturskolen er betalt, er det kanskje enklere for foreldrene å ta slike initiativer enn at barnet selv skal mase på det. Her er det viktig å finne frem til nye ordninger, og det er fortsatt en stor jobb å gjøre.

Høyre mener også det er viktig å styrke arbeidet med universell utforming. Særlig er dette et tema i forbindelse med gammel bygningsmasse. Ikke sjelden blir eksempelvis nedlagte fabrikker tatt i bruk til kulturformål. Her er det ofte ikke så mye som skal til. Et lite økonomisk dytt vil kunne øke tilgjengeligheten dramatisk. Vi har derfor foreslått en egen tilskuddsordning for å oppnå nettopp dette. Tegnspråk- og synstolkning er også viktige perspektiver det må arbeides videre med, hvor ny teknologi gir fantastiske muligheter vi bør ta i bruk.

Kultur skapes der kulturer møtes. Historien er full av eksempler på det. Men historien er også dessverre full av eksempler på at møte mellom kulturer har ført til konflikt og undertrykkelse. I det globaliserte samfunnet møtes kulturene tettere og med mer mangfold enn noen gang. Som menneskehet gir det fantastiske muligheter til utvikling og fremgang. Men det gir også risiko for konflikt og vold. Høyre ønsker en kulturpolitikk som gir alle muligheter til deltakelse, følelse av eierskap og mestring. Her ligger nøkkelen til å bygge den tilliten og lojaliteten vårt samfunn i fremtiden skal bygge på. Vi har fantastiske muligheter vi ikke må la gå fra oss. Kulturpolitikken blir derfor viktigere enn noen gang før.

Jeg tar opp de forslag vi er med på. Og vi kommer til å støtte de fremlagte forslag fra Venstre.

Presidenten: Som muligens etter hvert vil bli fremlagt!

Representanten Olemic Thommessen har tatt opp de forslag han refererte til.

Rannveig Kvifte Andresen (SV) [10:32:20]: Kultur gjør samfunnet rikere og gir menneskene bedre mulighet for å utvikle sine skapende evner. Kulturen bidrar til vår livskvalitet og helse, den kan gi næringsutvikling og styrke utdanninga. Deltakelse i kulturaktiviteter legger grunnlag for utvikling og læring, er identitetsskapende og gir følelse av tilhørighet i samfunnet.

Nettopp på denne bakgrunn er det viktig at alle får reell tilgang til kulturopplevelser. Med Kulturløftet som vi har hatt, er det ingen tvil om at mye er lagt til rette for en større tilgang til kultur, men vi ser at det ikke har skjedd de store endringene i hvem som faktisk benytter seg av kulturen. I rapporten «Arts and Cultural Education in Norway», som er en del av Nasjonalt senter for kunst og kultur i opplæringen sitt arbeid med Kunnskapsdepartementets strategiplan Skapende Læring, framkommer det at det er liten deltakelse av barn og unge med annen kulturell bakgrunn enn

norsk og barn med spesielle behov i kunst- og kulturaktiviteter. Det vises der til at det kun er 2,6 pst. av elevene i kulturskolen som har fremmedspråklig bakgrunn. Jeg er derfor glad for at vi har en melding som viser at en storstilt satsing på inkludering og deltakelse er viktig.

SV har gjennom mange år vært en pådriver for etnisk mangfold og inkludering i kulturpolitikken, og det er ganske godt dekket i denne meldinga. Men tida er for lengst moden for å tenke videre om mangfold. Jeg er glad for at mangfoldsbegrepet nå er bredere, og at også funksjonsevne er en faktor som nevnes når det snakkes om lik mulighet til deltakelse. I FNs konvensjon om rettighetene til mennesker med nedsatt funksjonsevne heter det at mennesker med nedsatt funksjonsevne har rett til å delta i kulturlivet på lik linje med andre. Det er derfor gledelig at det i meldinga framkommer at «Regjeringa arbeider med ein proposisjon om ratifisering av konvensjonen».

Mennesker med funksjonshemming, utviklingshemning og demens prioriteres. Jeg kan nevne tiltak som tegnspråktolkning av teater, aviser i lydformat, synstolkning av norsk film, selv om det her ikke legges opp til annet enn en utredning av det, universell utforming og tilrettelegging, og ikke minst at regjeringa i samråd med SSB vil vurdere om funksjonsevne kan tas inn som en variabel i kulturbruksundersøkelsene.

Kulturell deltakelse er et klassespørsmål, deltakelsen avgjøres for ofte av sosial tilhørighet og økonomi. Det å gi flest mulig anledning til å oppleve forskjellige kunstformer der de bor og virker, er viktig. Kultur i skolen, kulturskolen og folkebibliotekene er gode eksempler.

Folkebibliotekene står i en særstilling som demokratisk møtested i lokalsamfunnet og har mange og gode muligheter til å drive inkluderingsarbeid. De er blant de mest brukte og best likte offentlige institusjonene. Vi har 13 876 utlån per årsverk i bibliotekene våre, nesten 25 millioner utlån og over 21 millioner besøk årlig. Bare de mobile bibliotekene, altså busser og båter som frakter bøker, lånte ut 600 000 titler i 2010. Bibliotekene er svært viktige kulturinstitusjoner og bidrar til å styrke og opprettholde sosial og kulturell utjevning. Personer med innvanderbakgrunn er blant de flittigste brukerne av folkebibliotekene. Bibliotekene skal være tilgjengelige for hele befolkninga, også dem som ikke kan benytte seg av det ordinære bibliotektilbudet. Det er viktig at vi fortsetter den storstilte satsinga som er på folkebibliotekene.

En kultur som virkelig er tilgjengelig, møter oss der vi er i hverdagen. Og da er skolen en viktig arena for å nå alle barn og unge. Tiltak som flytter kulturen inn i skolen, og det å legge flere aktiviteter som nå tradisjonelt foregår på ettermiddagen og om kvelden, inn i eller i tilknytning til skolehverdagen kan gjøre at flere blir kjent med og deltar i kulturaktivitetene – uansett bakgrunn. Flertallet ber i innstillinga regjeringa vurdere hvordan man kan legge til rette for mer deltakelse og sosial utjevning ved å legge flere tiltak inn i en helhetlig skolehverdag.

Dessverre er det sånn at mange barn fortsatt utelukkes fra deltakelse i kulturskolene. Da er det viktig å stimulere til tiltak som kan endre dette, f.eks. gjennom moderasjonsordninger og friplassordninger. Ved å tilby gratis

kulturskole til dem som ønsker det i tilknytning til skoledagen, vil også flere bli kjent med hva kulturskolen er, og det gir mulighet til deltakelse fra grupper som i dag ikke søker slike tilbud. En styrking av kulturskolen vil være et viktig bidrag til å øke inkludering og deltakelse blant barn og unge. Derfor er det viktig å påpeke at det er behov for et økonomisk krafttak, slik at antall elevplasser økes.

Det er en rekke gode tiltak i stortingsmeldinga. Jeg skulle gjerne vært innom alle, men rekker til slutt bare å framheve det positive i at kultur i fengsel også har fått plass i meldinga. Kulturaktiviteter skal være en del av hverdagen i fengsel som i samfunnet for øvrig.

Christina Nilsson Ramsøy (Sp) [10:37:31]: Gjennom Kulturløftet I og II har det rød-grønne flertallet sikret en historisk økning til kultursektoren. Det økonomiske løftet har gitt kultursektoren mye bedre rammevilkår, som igjen fører til at flere får delta i kulturlivet, og det gir kulturlivet mulighet til utvikling. Men en slik økning forplikter også til å jobbe for bedre spredning av midlene både sosialt og geografisk. Vi ser, som flere har vært inne på, at det er vedvarende ulikheter i hvordan vi bruker kultur og deltar i det frivillige kulturlivet, og vi ser at hovedmønstrene som vi har hatt de siste 20 årene, er ganske uendret. Det er en klar sammenheng med hensyn til geografi, utdanningsnivå, arbeid og inntekt.

Nord-Trøndelag fylkeskommune har gjennom regionale kultur- og helseprosjekter arbeidet systematisk i mange år for å styrke kultur deltakelsen blant grupper som ellers ikke deltar. Foreløpig resultat fra HUNT 3-undersøkelsen viser også sammenhenger mellom kultur deltakelse og helse på befolkningsnivå. Utviklingsarbeid i regionale kultur- og helseprosjekter viser også at en kan bedre folks hverdag gjennom å tilby dem en del mer meningsfylte kulturaktiviteter. Dette viser nettopp hvor viktig denne meldingen er, og hvor viktig det utgangspunktet som meldingen har, er.

Regjeringen legger også vekt på å styrke rammevilkårene for frivillig sektor, som skal komme hele frivillig sektor til gode. Da er det viktig å følge opp de tiltakene som allerede er satt i verk, men også å se videre på hvilke andre tiltak som trengs. I tillegg skal det rettes mer oppmerksomhet på hvordan vi skal få med grupper som i dag ikke deltar i det mer tradisjonelle organisasjonslivet. Vi ser at det er viktig med møteplasser som også fokuserer på lav terskel, og på hvordan man skal integrere grupper som ellers ikke finner sin plass her.

Frivillige aktører og lokalt engasjement bidrar til vekst og utvikling og når veldig mange. Derfor er det kjempeviktig at disse aktørene har gode rammevilkår. Regjeringen har gjort mye for frivilligheten. Momskompensasjonen er én av ordningene, og løftet om at vi skal opp til 2,2 står fast. Vi er et godt stykke på vei, men det er viktig at vi klarer å føre ordningen helt fram.

Så er det viktig at vi klarer å fortsette arbeidet med forenkling. Kulturdepartementet har gjennomført et prosjekt for å forenkle barne- og ungdomsorganisasjonenes samarbeid med det offentlige rundt en del tilskuddsordninger. Det er viktig å se nærmere på om noen av de kravene som

det offentlige stiller, faktisk bidrar til å heve terskelen for enkelte grupper.

Ideelle aktører spiller også en viktig rolle på mange velferdsområder. Meldingen beskriver bl.a. hvordan prosjektet Musikk i fengsel og frihet har som mål å gjøre overgangen til livet utenfor fengselsmurene lettere. Det er et veldig godt eksempel på hvordan frivillig sektor bidrar til viktige funksjoner i samfunnet, og hvordan begrensede offentlige bidrag vil gi mangedobbelt igjen når ideell sektor kombinerer dem med sine ressurser. Det viser også den verdien som finnes i det ideelle og frivilligheten, og den verdien de faktisk har i seg selv.

For at vi i framtiden skal ha et sterkt profesjonelt kulturliv med høy oppslutning er det viktig med et mangfoldig og levende kulturliv. Samspillet mellom det frivillige og profesjonelle kulturlivet er verdifullt. Det sikrer mer tilgjengelighet, det sikrer rekruttering, det skaper engasjement, det når flere, og vi får fryktelig mye igjen for de midlene man faktisk investerer.

Andre viktige tiltak som bringer folk sammen, og som skaper mye ved at folk er sammen, er frivillighetssentrene som en viktig møteplass og arena, i tillegg til at en ser foreninger, lag, det offentlige og enkeltpersoner i sammenheng. Da når en kanskje flere mennesker utenfor de ordningene og institusjonene som allerede er etablert.

Meldingen har svært offensive mål og visjoner om å nå flere. Nå har vi trappet opp økonomisk, vi har gitt kulturlivet mer penger. Neste skritt blir å få en bedre sosial og geografisk fordeling, både for å forsvare at man bruker så mye penger på det, og for at hele landet skal ha samme mulighet til vekst og utvikling. Vi må finne ut hvordan vi skal nå de gruppene og de stedene som i dag ikke får like stor del av denne satsingen fra regjeringen.

Øyvind Håbrekke (KrF) [10:42:46]: Kulturen ble ikke innført i Norge med Kulturdepartementet. Kulturen kom ikke til Norge og det norske folk ved hjelp av Norsk kulturråd. Kulturen utviklet seg heller ikke til å bli en del av den norske folkesjela gjennom velferdsstaten. Kulturen er en del av livet. Kulturen er en del av hvert enkelt menneskes liv, og det er en del av livet mennesker imellom, en naturlig del av fellesskapet. Slik er det, og slik har det alltid vært.

Den innstillingen vi i dag behandler fra familie- og kulturkomiteen, viser et tydelig skille i denne salen mellom opposisjonens virkelighetsbilde, som jeg akkurat har referert, og den sosialistiske forståelsen av hva kultur er. I den sosialistiske forståelsen er kultur og kulturlivet først og fremst et offentlig anliggende – det er et politisk prosjekt. Derigjennom får man også den litt underlige forståelsen av hvem det er som er utenfor, og hvem det er som er innenfor i vårt samfunn. Man kan ikke forstå meldingen og de rød-grønnes retorikk på en annen måte enn at hvis ei pakistansk jente går på Nationaltheatret eller Den Norske Opera & Ballett, er hun innenfor, men hvis hun deltar i en dansegruppe i sitt lokalmiljø med pakistanske venner og naboer, er hun utenfor og ikke en del av kulturlivet.

Det er nyttig å se på hvem som benytter seg av kulturtilbudene som vi støtter gjennom offentlige budsjetter. Det

er nyttig kunnskap, og det er viktig å legge til rette for å fjerne barrierer for deltakelsen i de kulturtilbudene vi bevilger penger til. Det kan være fysiske barrierer, mangel på synstolkning, tegnspråk eller andre barrierer.

Respekten for kulturens frihet bør være fundamental i vår håndtering av kulturpolitikken. Innstillingen og debatten viser tydelig at her går det et skille mellom opposisjonens respekt for kulturens egenverdi og frihet og en sosialistisk tenkning hvor kulturen er et verktøy for egne politiske mål. Det sies rett ut at man skal styre kulturen i den retningen man ønsker, gjennom å pålegge å endre programprofil og gjennom en styringsdialog, der man skal sørge for at målene nås og de politiske prosjektene gjennomføres innen de fristene som er satt.

Selv om man til de grader har bommet på målene i denne meldingen, er det positivt at regjeringen er opptatt av inkludering og deltakelse i samfunnet vårt. Da er det forunderlig at man ikke har løftet opp de virkemidlene vi faktisk har, som vi faktisk sitter på i dag, som skal gi barn og unge all mulighet til å skape og uttrykke seg gjennom kunst og kultur. Kulturskolene er lagt til side av regjeringen, ambisjonene i Kulturløftet har vi ikke sett noe til, og når man da først legger fram en stortingsmelding med inkludering og deltakelse, er det et stort paradoks.

Jeg er glad for at komiteen har samlet seg om merkna den om allsangens betydning. Allsang er noe av det mest inkluderende vi har, og vi har et fantastisk uutnyttet potensial nettopp i en satsing på allsang i kulturpolitikken. Jeg viser til Kristelig Folkepartis forslag om en nasjonal satsing på det og prosjektet Krafttak for sang, som bør være en pangstart for et slikt prosjekt.

Trine Skei Grande (V) [10:48:16]: Jeg har lyst til å begynne med en kort bemerkning til representanten Stokkan-Grandes entusiastiske innledning. Av og til blir ting så entusiastisk at det nesten kan virke ironisk. Eller som noen av oss damer vet: Når du møter noen damer med litt for mange perler, får du en liten anelse om at de ikke er ekte.

Selvfølgelig er det riktig at kultur, kulturopplevelser og opplevelser laget av gode kunstnere gjør at vi vokser som mennesker. Det er også riktig at unger opplever mestring i møte med kultur. Men man trenger ikke å gjennomføre prøveprosjekter med gratis kulturskole for alle, for det har Venstre-ordføreren i Vestre Slidre gjennomført, da det ble en del av SFO i den kommunen, og man kan bare gå inn og analysere det. Det er en type heldagsskole som Venstre-folk kan trives med.

Det som regjeringspartiene mister i sin iver etter at alle skal gjøre det samme samtidig, er at man ikke skjønner hvor viktig både bredde og elite er for å skape kulturell utvikling. Det er ikke slik at kulturens styrke måles i hvor mange som synger i gangen på jobben, eller hvor mange som kan Gubben Noa på et piano, sjøl om det kan være morsomt på et nachspiel i Trøndelag – det skjønner jeg. Hvis man regner skolekorps som breddeaktivitet, er det veldig få som spiller i skolekorps hvis man ikke har noen Ole Edvard Antonsen som kan være den eliten som unge kan strekke seg etter. Det er veldig få som syns det er morsomt bare å være amatør hvis man ikke har noen store

å se opp til. En god kulturpolitikk er en kulturpolitikk som sørger for at bredden, men også eliten er der, for å ha noe å strekke seg etter.

Derfor er det viktig å ha en kulturpolitikk som dyrker fram spisskompetansen, og som også dyrker fram ulike kulturmiljøer. Derfor er Venstres tankegang når det gjelder mangfold i kulturen, mye nærmere det som Høyre sier, når man sier at det er viktig heller å støtte opp om de institusjonene som av egen drivkraft er laget for å dyrke fram mangfoldet i kulturen, f.eks. innenfor det flerkulturelle feltet. Derfor har det vært slik at Venstre i alle budsjetter de siste sju årene har styrket de flerkulturelle institusjonene, fordi vi syns det er viktigere, mer effektivt og riktigere enn å lage tildelingsbrev hvor man pålegger andre institusjoner å gjøre det som noen gjerne ber om penger for å få lov til å gjøre.

Det som er litt skremmende for meg, er at man bare har et nyttebegrep når det gjelder kultur. Kulturens egenverdi forsvinner i regjeringas ønske om nytte – ønske om at den har et formål. Jeg mener at god kultur kan være kjempe-nyttig. Den kan av og til være helt meningsløs, men likevel være fantastisk kultur. Derfor er det viktig for et samfunn ikke å ha et nyttebegrep, som vi ser at andre regimer legger seg på, og som jeg hadde håpet at dagens regjering ikke skulle legge seg på.

Vi fremmer to forslag i dag. Vi støtter også forslag nr. 1, som ligger i saken, og som jeg mener er grunnleggende logisk.

Først forslag nr. 4: Her lager man en melding med utjevning og integrering som hovedmål, og så glemmer man biblioteket – som kanskje er den arenaen av alle som fungerer best akkurat når det gjelder utjevning og integrering. Derfor fremmer Venstre forslag nr. 4, om å se på hvordan en kan utvikle og fornye biblioteket som konsept i forhold til akkurat de to faktorene.

Så mener vi – på samme måte som med det Dokument 8-forslaget vi fremmet her i dag – at den måten regjeringa nå tildeler midler på, undergraver den kunstneriske friheten. Det undergraver kunstnernes mulighet til også å være imot makta. Det å produsere kultur er ikke som å produsere en sykehustjeneste eller antall meter vei, for kultur og kunst er ytringer. Det er ytringer som gjelder i kunst og kultur. Derfor er ytringsfriheten like sterkt vernet her som den burde ha vært i Grunnloven vår, men denne regjeringa undergraver det.

Jeg tar til slutt opp Venstres forslag.

Presidenten: Representanten Trine Skei Grande har tatt opp de forslagene hun refererte til.

Statsråd Anniken Huitfeldt [10:53:38]: For åtte år siden tok de rød-grønne initiativ til Kulturløftet i denne salen. Det har gjort at norsk kulturliv aldri har vært mer fritt enn nå. 80 pst. økning av kulturbudsjettene har gitt større kunstnerisk frihet. Det har gitt mer mangfold. Det har gitt institusjonene og kulturlivet mye større mulighet til å satse på det de selv vil prioritere.

En av dem som var inspirasjonskilde for det norske kulturløftet, var den franske kulturministeren på 1980- og

1990-tallet, Jack Lang. Han bidro til at franske kulturbudsjetter økte, og han sa også at kulturen er et formidabelt verktøy til å forme et samfunn som er kreativt, åpent, fritt og foretaksomt. Kulturen er en kraft når den er vidt fordelt, altså når den spres til beste for flest mulig, istedenfor å være et privilegium for en elite eller en begrenset minoritet.

Og her skilles vi, høyresiden og venstresiden, eller som Håbrekke sier så klart i denne sal, opposisjonen på den ene siden og regjeringspartiene på den andre. For jeg mener at det er ikke slik at det er et nasjonalteater og en opera for majoriteten, og så kan minoritetsbefolkningen drive med sitt på siden. Jeg mener at dette er en opera som skal være for alle.

Den gangen Nationaltheatret ble bygd, var jo nettopp teatersjefen opptatt av, på begynnelsen, for ca. 100 år siden, å sette opp «Ungen». Det var en av de største publikumssuksessene noensinne, som skulle vise sosiale forskjeller i Oslo, og som dro et helt annet publikum til Nationaltheatret. Nationaltheatret den gangen skulle ikke bare være for eliten, det skulle være for alle. Det var også tanken bak etableringen av Det Norske Teatret, som skulle bidra til at bondestudentene, de som snakket dialekt, også skulle ha en scene i Oslo by. Det er også Det Norske Teatret som nå er fremst i rekken av institusjoner som ønsker å være en scene for det nye Norge, hvor de nye stemmene skal slippes til.

Dersom man ikke er opptatt av inkludering i kulturlivet, kan man jo bare si at ja, det er skjevfordeling, det får så være, det bryr ikke jeg meg noe om. Men kunst er jo en sterk stemme i samfunnet, og hvis disse stemmene bare skal gis til dem som allerede er sterke fra før, mener jeg at vi ikke får fram viktige stemmer i vår tid, viktige mangfoldperspektiver i vår tid, og, det viktigste, kritiske stemmer i vår kulturpolitiske diskusjon.

Derfor er jeg opptatt av hvordan kulturen er spredt. Det er selvfølgelig helt grunnleggende i norsk kulturpolitikk at den kunstneriske friheten er grunnfestet. Men det er ikke slik at det er de rød-grønne som har funnet opp tildelingsbrev. Jeg sitter med en bunke med tildelingsbrev her, fra den gangen Valgerd Svarstad Haugland var kulturminister, og det er en rekke forutsetninger, bl.a. kan jeg lese opp noe som gjelder Trondheim Symfoniorkester, der man forutsatte at det skulle være samarbeid på tvers av kunstneriske sjangre og geografiske områder. Det er også en forutsetning som ble lagt i tilskuddsbrevet tidligere.

Det synes å være ganske allmenn oppslutning i denne salen om at geografisk fordeling av kultur er et viktig og riktig mål. Derfor har vi hatt Riksteatret, vi har tidligere hatt Rikskonsertene. Nå har vi lagt opp til en annen modell, men vi har bidratt til at kulturen skal ut i hele Norge. Men når vi snakker om minoritetsbefolkningen, ja, da er det plutselig blitt et instrument. I Oslo er det i dag slik at en tredjedel av barna har minoritetsbakgrunn. Jeg mener at de også skal inkluderes i kulturlivet. Derfor er jeg opptatt av Den kulturelle skolesekken, som gir kulturopplevelser til barn og unge, Den kulturelle spaserstokken, Den kulturelle nistepakka, som vi nå har etablert, aspirantordninger, Nye veier til film, slik at vi kan få nye stemmer opp.

Jeg mener at kulturdebatten og den kunstneriske friheten blir mye mer interessant dersom alle stemmer slipper til, og ikke dersom kulturen kun er noe som skal forbeholdes dem som allerede har mest fra før.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Ib Thomsen (FrP) [10:58:49]: Statsråden leste gamle tildelingsbrev og sa at sånn har det alltid vært, og det skal vi fortsette med. Men det er jo mulig å endre det, hvis man ønsker. Jeg har lest om arbeiderpartimannen Terje Lyngstad, ved Sogn og Fjordane Teater, i Klassekampen, og han sier:

«Hva skal vi velge? Rause bevilgninger og klare beskjeder om hva vi skal foreta oss, eller færre penger og mer frihet (...).»

Hva skal vi gjøre? sier arbeiderpartimannen Terje Lyngstad. Hva sier statsråden til ham, når han kommer med disse uttalelsene? Fortsetter statsråden å lese gamle tildelingsbrev som tidligere kulturministre har skrevet, eller ønsker man å tenke nytt og se framover og utvikle kulturen, sånn som arbeiderpartimannen Terje Lyngstad ønsker?

Statsråd Anniken Huitfeldt [10:59:43]: Da vil jeg for det første advare mot en regjering der Fremskrittspartiet skal få mer innflytelse enn noensinne. Jeg opplever i denne salen at Venstre og Kristelig Folkeparti har sluttet å ta diskusjonen om kulturpolitikk med partiet Fremskrittspartiet. Det er et faretegn, med tanke på den friheten kulturlivet skal ha.

For det andre vil jeg si at jeg er uenig. Jeg mener det er et like legitimt politisk mål å spre kulturen ut til minoritetsbefolkningen som det er å spre den til Distrikts-Norge. Den kulturpolitikken som denne meldingen bygger på, bygger på de samme ideene som man hadde den gangen Sogn og Fjordane Teater ble etablert. Det handler om å spre stemmene, det handler om å få til et kunstnerisk tilbud over hele Norge. Så dette er i god norsk og europeisk kulturpolitisk tradisjon.

Presidenten: Representanten Ib Thomsen får anledning til ytterligere en replikk.

Ib Thomsen (FrP) [11:00:48]: Jeg hører at statsråden leser gamle brev fra tidligere statsråder. Jeg hører også at hun har satt på den samme platen og advarer mot Fremskrittspartiets kulturpolitikk.

Men jeg har et annet spørsmål til statsråden: Alle vet hvor viktig tegnspråktolkning og synstolkning er for dem som har behov for det, og for dem som ønsker å delta i samfunnslivet – en universell utforming. Regjeringen sier at den arbeider med en allmenn norsk språklov der norsk tegnspråk skal innlemmes. Men denne meldingen skal se framover og gi plass for dem jeg nevnte, som har behov for tegnspråk. Hva vil statsråden gjøre for dem? Hvordan vil hun utvikle dette når det ikke nevnes med ett ord i meldingen? Er det nedprioritert fra de rød-grønne og regjeringens side?

Statsråd Anniken Huitfeldt [11:01:42]: Jeg vil si tvert imot. Vi har tidligere lagt fram en språkmelding for Stortinget hvor dette ble grundig behandlet. Veldig mange av de tiltakene som er omtalt i denne meldingen, retter seg nettopp mot å skape et mer inkluderende kulturliv der alle skal få sin plass. Et eksempel på et dilemma mellom kunstnerisk frihet og tilrettelegging hadde vi i saken om teksting av norsk film. Mange filmkunstnere var skeptiske til denne ordningen og sa: Vi skal ha kunstnerisk frihet til ikke å ha tekst på lerretet. Da sa vi: Vel, vel, det er store deler av den norske befolkning som ikke kan høre. Derfor innførte vi endringer i regelverket, slik at det ble mer teksting. Jeg mener det er viktig for å skape mer tilrettelegging. Derfor er jeg også stolt av de tiltakene i denne meldingen som bidrar til at Teater Manu får mer penger, og at vi får flere aviser lest opp for dem som er synshemmede.

A k h t a r C h a u d h r y hadde her overtatt presidentplassen.

Olemic Thommessen (H) [11:02:51]: Jeg tror ikke noen i denne sal mener at Nationaltheatret eller Operaen skal være forbeholdt eliten. Men kulturstatsråden later ikke helt til å ta poenget i den kritikken og den debatten vi har. Her er det liksom et prinsipielt spørsmål om hvorvidt – som opposisjonen faktisk tror – disse institusjonene og alle andre kulturinstitusjoner i dette land drives av mennesker som er en del av et offentlig ordskifte, og som faktisk vil gjøre dette helt av seg selv, eller om departementet skal bruke pisk.

Nå har jeg forstått det sånn at statsråden er helt klar på at hun skal bruke pisk. Det synes jeg er interessant, og det bekrefter også meldingen, som sier klart at inkludering – for å bruke det som eksempel – skal være en del av ordinær programmering. I det samme avsnittet i meldingen legges det vekt på at departementet skal ha en systematisk oppfølging av institusjonenes arbeid med inkludering og mangfold. Man skal for øvrig skjerpe inn styringsdialogens omfang.

Jeg vil gjerne høre hva statsråden egentlig legger i dette. Hvordan tenker hun seg at styringsdialogen skal fungere fremover med dette som utgangspunkt?

Statsråd Anniken Huitfeldt [11:04:00]: Styringsdialogen skal foregå omtrent som før, og da er det jo slik at institusjonene selv setter seg mål i forhold til hvilken måloppnåelse de har. Mye av grunnlaget for denne meldingen vi nå har lagt fram, er basert nettopp på en ressursgruppe som har bestått av representanter fra kulturlivet. De har intervjuet representanter fra kulturinstitusjonene og sett på hvilke metoder de har for å nå et bredere publikum. Så dialogen og de styringsresultatene den enkelte institusjon måles i forhold til, er lagt opp i samarbeid med institusjonene selv.

Men det er ikke slik at poenget med tildelingsbrev er noe helt nytt. Hvis det var slik at representanten Thommessen var så grunnleggende imot alle typer krav i et tildelingsbrev, burde han vært imot det som sto i tildelingsbrevet til f.eks. Den Norske Opera i 2005:

«Kultur- og kirke departementet oppfordrer til samarbeid innenfor og på tvers av kunstneriske sjangere og geografiske områder.»

Dette er også krav til kulturinstitusjoner.

Øyvind Håbrekke (KrF) [11:05:20]: Det er fascinerende at kulturministeren trekker fram tildelingsbrev fra forrige regjering. Det hadde vært interessant hvis hun kunne vist oss at de samme protestene som vi i dag ser fra f.eks. Norsk Teater- og Orkesterforening på de tildelingsbrevene, gikk over streken. Hvis hun hadde kunnet vise oss det, hadde debatten blitt mer interessant.

Det er også interessant å merke seg at kulturministeren tydeligvis ikke skjønner forskjellen på det å opprette teater i distriktene for å spre tilbudet og det å gå inn og styre programprofilen til institusjonene.

Så mitt spørsmål til kulturministeren går ganske enkelt på dette: Når man er villig til å påvirke programprofil i en styringsdialog med institusjonene, kan kulturministeren reflektere over hvor grensen går for når staten har trampet over grensen for kulturlivets frihet og integritet?

Statsråd Anniken Huitfeldt [11:06:28]: Det er jo ganske enkelt hvis Kulturdepartementet går inn og dikterer hva slags kunstneriske valg en institusjon skal ta. Det er slik at hva slags type program den enkelte institusjon setter opp, er det institusjonene selv som helt og fullt bestemmer. Det er jo også slik at tidligere kulturminister Valgerd Svarstad Haugland hadde langt større innflytelse over kunstneriske valg, gjennom at langt flere saker sto på kulturbudsjettet den gangen enn det gjør nå, slik at den kunstneriske friheten er langt mer grunnfestet nå enn det den var den gangen opposisjonen satt i regjering. Jeg mener at det å spre kultur til Distrikts-Norge, spre den til hele samfunnet, slik tilfellet var i forrige århundre, og det å spre den til minoritetsbefolkningen er en del av den samme diskusjonen. Dette reflekteres i diskusjonen de har i England, i Tyskland og i Frankrike. Dette føyer seg inn i en grunnfestet europeisk kulturtradisjon.

Trine Skei Grande (V) [11:07:45]: Jeg skjønner at kulturministeren har lest både tildelingsbrevet fra andre statsråder og utenlandske aviser, men man klarer ikke å komme bort fra det at det er nå det har kommet kritikk fra ledelsen i f.eks. Den Norske Opera og i regionteatrene om at man føler seg overinstruert. Jeg skjønner at kulturministeren tror at det er hun som kan komme med alle gode ideer når det gjelder utjevning og andre muligheter. Jeg skjønner at hvis man f.eks. hadde lagt opp til en forestilling på Nationaltheatret med Jokkes sanger, hadde nok kulturministeren kunnet komme på det litt bedre sjøl.

Men den forrige kulturministeren bekreftet i replikkordveksling med meg at han syntes det var riktig at Kulturdepartementet bestemte hvilke stykker Nationaltheatret hadde på sin spilleplan. Det er en helt ærlig sak å mene som kulturminister – det er selvfølgelig helt klart. Så jeg lurer bare på om dagens kulturminister støtter forrige kulturminister fra Arbeiderpartiet på at det er helt i orden.

Statsråd Anniken Huitfeldt [11:08:54]: Nå skal ikke jeg uttale meg om hva som foregikk i en replikkordveksling mellom tidligere kulturminister og representanten Skei Grande. Men det er vel slik at hvis du spør Hanne Tømta på Nationaltheatret om hun noen gang har fått råd og vink av meg om hva hun bør sette opp der, vil hun si nei. Dette har jeg selvfølgelig ingen ting med. Dette har Nationaltheatret langt bedre oversikt over enn det jeg har. De har et utmerket program. Det setter de best opp på egen hånd.

Men det er altså slik at direktøren for Den Norske Opera har reagert på dette med 2014-jubileet. Han har jo en lengre artikkel hvor han nettopp sier at Operaen er til for folket, og han er opptatt av at Operaen skal nå videre ut til et bredt publikum. Så det er ikke slik som representanten Skei Grande sier, at her er hele kulturlivet enig med opposisjonen. Da hadde vi ikke hatt et samstemt kulturliv som ønsket fortsatt rød-grønn regjering i 2009.

Presidenten: Replikkordskiftet er avsluttet.

Kåre Simensen (A) [11:10:16]: Da jeg hørte representanten Håbrekkes forklaring av de rød-grønnes innenfor- og utenforskap i kulturlivet, fikk jeg nesten bakoversveis. Og det skal mye til, når dere ser på håret mitt. Med respekt å melde: For å forstå hans forklaring må man kanskje tilhøre høyresiden i norsk politikk. Jeg forstår den altså ikke.

Et av de aller første avsnittene i denne meldingen begynner med disse ordene:

«Deltaking i kulturaktivitetar er ein måte å høyre til samfunnet på».

Jeg synes denne ene setningen sier det meste om hvor viktig denne meldingen er.

Mange av oss har selv kjent på kroppen hva det vil si å stå på sidelinjen – det å ikke bli sett eller ha den ekle følelsen av å ikke være en del av noe. Det er ingen god følelse. Det er nesten så jeg hører Lars Kilevold når han i sangen synger «Sitter her aleine, har vært det lenge nå» osv., osv., inntil sangen avsluttes med: «Livet er for kjipt, det kan'ke være sunt».

Det har han så rett i – det er ikke sunt, og det er utrolig mye god helse i det å være sammen med andre. Å finne sin plass på ulike kulturarenaer har vært en god resept for å skape en god mening med livet.

Dessverre er det mange som ikke har et forhold til de viktige kulturarenaene hvor man gjennom fellesskap opplever identitetsskaping og samvær med andre. Å stå utenfor er en utfordring, og kanskje særlig alvorlig er det når barn og unge faller utenfor det mangfold av tilbud som kulturlivet tilbyr.

Som statsråden innledet med, har denne rød-grønne regjeringen mye å være stolt av når det gjelder satsing på kultur. Kulturløftet I og Kulturløftet II er bekreftelser på det.

Vi er stolte av denne satsingen, men vi er ikke fornøyd. Mye må ennå gjøres – og kanskje også gjøres litt annerledes. Derfor synes jeg det er helt på sin plass av regjeringen å stille spørsmål om denne satsingen har ført

til at alle som ønsker det, får tilgang på kulturopplevelser.

Jeg tror ikke vi noen gang kan svare et entydig ja på dette og andre spørsmål, men vi kan bare bli bedre. Det er en motivasjon i seg selv.

Politisk kan vi gjøre mye gjennom bevilgninger, men det er ikke nok. Et av de mange viktige målene i denne meldingen er at vi må bli bedre lagspillere. Regjeringen er også tydelig på at vi alle, inkludert kultursektoren, må bli tydeligere og mer synlige i arbeidet med å få flest mulig inn til seg.

Det er ikke alle som står utenfor av egen fri vilje. Mange vil så gjerne inn. En barriere kan være fysisk tilgjengelighet, en annen kan være et spørsmål om økonomi.

Norges Blindforbund var sammen med mange andre til stede under høringen til denne meldingen. De var veldig tydelige på at vi ennå har et stykke vei å gå før vi oppnår målsettingen om at alle som ønsker det, kan få ta del i kulturopplevelser. Det tar vi til oss, og derfor er mange av de innspill de kom med på høringen, blitt tatt med i meldingen.

Vi som er så heldige å være noenlunde funksjonsfriske, tenker ikke på at mange tusen mennesker i sin hverdag ikke kan ta del i det vi tar som en selvfølge.

Regjeringen tar dette på alvor, noe også meldingen er tydelig på. For å nevne noen eksempler vil det bli gitt støtte til publisering av aviser i lydformat. Det vil også bli gitt støtte til tegnspråktolkning av teater og til å utrede en ordning for synstolking av norsk film – tiltak som gjør at tilgang til kulturopplevelser for mange tusen mennesker blir en mulighet.

Et tredje hinder – som kanskje er det mest utfordrende, enten man er funksjonsfrisk eller har funksjonshemning – er nemlig det å ta det store skrittet fra passivitet til aktivitet. Noen bare gjør det. Jeg har lyst til å bruke et utsagn fra Namsos. Der sier de: «Vi bærre gjær det». Og noen som gjorde det, var Blindforbundets lokallag i Finnmark, som valgte å stille med et lag bestående av blinde og svaksynte i Vardø under den store snøballfestivalen. Laget fikk det selvfølgelig navnet «Sneblindangan».

Fylkessekretæren i Finnmark svarte dette på spørsmålet om hvorfor de deltar:

«Galskapen tar oss innimellom, men vi har noen ord i Norges Blindforbund som vi prøver å følge, og et av de ordene er å være offensive. Vi utfordrer oss selv».

Det gjorde de. Istedenfor å stå utenfor ble de en del av noe – på lik linje med alle de andre lagene som deltok.

Et annet eksempel på «berre å gjere det» er et møte med det profesjonelle teateret fra Namsos, Teater Non-STOP, som også saksordføreren nevnte i sitt innlegg. Vi møtte dem gjennom deres forestilling med den utfordrende tittelen «Du–jeg, oss–dem, innenfor–utenfor».

Du får tanker etter en slik teateropplevelse, og det er jo også hensikten med kulturen: en kommunikasjon mellom oss som publikum og dem som er på scenen. Skuespillerne på scenen klarte nettopp det, å få oss til å forstå at vi alle er en del av et fellesskap – ikke vi og dem, men vi.

Det er det denne meldingen omhandler, å skape en

inkluderende kultursektor der alle har like muligheter til å delta og til å utvikle sine skapende ressurser.

I det perspektivet har jeg lyst til å avslutte med budskapet i en Statoil-reklame som sendes på tv:

«Det er på de små scenene de store drømmene skapes.»

Vår oppgave er å bidra til at vi har et mangfold av scener som ivaretar våre drømmer, på scenen eller blant publikum.

Øyvind Korsberg (FrP) [11:15:44]: Jeg har tenkt å bruke litt tid på frivillige organisasjoner i mitt innlegg. Det er organisasjoner som finnes over hele landet. De er hjertet i lokalsamfunnet. Det er de som ofte skaper sosiale møteplasser, som er viktig for folkehelsen, skaper stor trivsel og har en enorm betydning for nærmiljøet.

SSB har gjort en beregning av hvor mye innsatsen til frivillige organisasjoner og sektorer utgjør. Det er 57 mrd. kr årlig. Så stor er verdien av frivillige lag og organisasjoner.

Det som er viktig, er at disse organisasjonene får gode rammevilkår, og ikke minst at de lovnadene som blir gitt fra politisk hold, blir fulgt opp.

Spørsmålet om momskompensasjon har vært et tema. Det har vært et sentralt tema helt siden tjenestemomsen ble innført i 2001. Diskusjonen om et generelt momsfritak for frivillige organisasjoner har egentlig en enda lengre historie. Frivilligheten har hatt mange støttespillere i denne salen, spesielt fra opposisjonspartiene. Men det var jo en glede da Soria Moria-erklæringen varslet om at en varig momskompensasjon for frivillige organisasjoner skulle utredes, og også da kulturministeren kom etter opposisjonen og lanserte momskompensasjon for frivillige organisasjoner i et brev den 16. juni 2009.

Det som er skuffende, er at de lovnadene som kulturministeren kom med, ikke har blitt fulgt opp. Det har skapt vanskelige arbeidsvilkår for frivillige lag og organisasjoner, som har vært nødt til å omprioritere sine budsjett. Man står, i alle fall fra regjeringens side, langt unna de lovnadene som er gitt om full momskompensasjon i 2014. Nå skal vi ikke forskuttere den budsjettdebatten som etter hvert kommer i denne salen, men jeg registrerer at det er betydelig langt igjen før regjeringen har kommet i mål med den saken. Det er mange som kommer til å følge dette med argusøyne, og det skal også vi i opposisjonen gjøre.

Jeg har for så vidt en bønn – den er ikke av religiøs, men av politisk karakter – til kulturministeren om at hun ikke flere ganger lurer frivillige lag og organisasjoner med lovnader som ikke blir fulgt opp i budsjettet. Jeg forventer at kulturministeren retter opp de feil hun har gjort, i de kommende budsjetter. Hvis ikke skal vi i opposisjonen sørge for at det kommer til å hefte ved kulturministeren i de kommende debatter.

Det er mange temaer man kunne berørt i meldingen. Friluftslivet er et tema som jeg ser kulturministeren ikke har viet mye plass i meldingen. Jeg vil bruke noen ord på friluftslivet og hvor viktig friluftsliv er, for det er noe som utøves over hele Norge, i hver eneste kommune og hver eneste bygd. Det er en viktig arena for dem som bor rundt omkring i hele Norge, i bygd og by, og har en stor betyd-

ning også for folkehelsen. Men det er altså et tema som kulturministeren har hoppet glatt over og i stedet brukt mye tid på de store kulturinstitusjonene, som også stikker av med de store midlene på budsjettet. Jeg håper at kulturministeren kan se litt bredere i de kommende budsjetter i framtiden.

Kulturministeren viste i replikkordvekslingen med opposisjonen til diverse tildelingsbrev. Jeg håper kulturministeren leser de brevene hun får, bl.a. fra frivilligheten, og at de ønskene og de lovnadene som kulturministeren kom med, blir fulgt opp.

Tove Karoline Knutsen (A) [11:21:12]: Allerede den første Soria Moria-erklæringa til regjeringa Stoltenberg understreket betydninga av mangfold, inkludering og flerkulturelle satsinger i kulturlivet. Den gang ble det formulert en visjon, å «synliggjøre det flerkulturelle perspektivet på alle felter i kulturlivet og bidra til å skape bedre møteplasser mellom majoritets- og minoritetskulturer».

Det var en visjon med to hovedbegrunnelser: Ved å slippe til andre stemmer, andre livserfaringer og andre historier vil kultur- og kunstlivet berikes både når det gjelder innhold, og når det gjelder kvalitet.

Ved å gi rom for mangfoldet i kulturen skapes arenaer for kommunikasjon og samhandling, som igjen kan gi større gjensidig kunnskap og dypere forståelse mellom mennesker med ulikt kulturelt ståsted.

Begge disse tilnærmingene gir viktige perspektiver på mangfold, inkludering og deltakelse.

Dagens Norge er preget av et mangfold hvor både minoritets- og majoritetskulturer av forskjellig karakter danner grunnlag for spennende kunstneriske opplevelser og kulturaktiviteter. Regjeringa har satset bredt, og på flere måter, for å understøtte og videreutvikle dette. 2008 ble løftet fram som kulturelt mangfoldsår, som hadde som utgangspunkt at nettopp det aktive og levende kulturlivet skulle danne basis for det arbeidet som ble satt i gang. Det kulturelle mangfoldsåret ble forankret bredt, både kulturelt og geografisk.

Jeg er glad for stortingsmeldinga vi debatterer i dag. Den tar utgangspunkt i en viktig erkjennelse: Til tross for bred satsing på kunst og kultur i vårt samfunn er det mange som ikke finner fram til de arenaene hvor man kan skape, oppleve, lære og vokse. Kulturen finner seg sjølsagt et uttrykk over alt. Men det offentlig finansierte kulturlivet skal tilhøre oss alle. Da må vi ta inn over oss at opplevelsen av tilhørighet til det samme kulturlivet er ulik og er ofte definert av forhold som utdanning, økonomi og kulturelt sosialt og geografisk ståsted. Jeg syns stortingsmeldinga foreskriver gode tiltak, som er konkrete, og som adresserer noen viktige utfordringer for inkludering og deltakelse gjennom fire satsingsområder:

- inkludering og nye stemmer
- sikre tilgang ved å bygge ned fysiske og økonomiske barrierer
- satsing på kulturformidling og formidlingsordninger
- inkludering gjennom samarbeid

Jeg har en viss følelse av at debatten i Stortinget berører noe som er større enn vi heilt forstår. Jeg har ofte

tenkt på at det er på kulturfeltet noen av de store spørsmålene skal avgjøres i framtida. Det dreier seg om hvem som skal kunne delta og ha innsikt i et felt som fortolker våre liv og gir dette et eksplisitt uttrykk gjennom kunst og kulturaktiviteter.

Med dette i mente er det ganske merkelig at opposisjonen velger å ha den tilnærminga til disse viktige spørsmålene som de har. Jeg tror ærlig talt at både representanten Håbrekke og representanten Skei Grande utmerket godt veit at de kommer med noen konstruerte motsetninger som ikke har rot i virkeligheten. Man kan nesten mistenke opposisjonen for ikke å ha noe særlig å komme med sjøl. Insisteringa på at kunst og kultur blir brukt instrumentelt eller for å oppnå noe annet, oppleves for meg som en temmelig – skal vi si – gammeldags og uinteressant forståelsesramme. Et liv med ulike ståsteder i kulturlivet har lært meg at slike spørsmål egentlig er nokså irrelevante. Kunstneriske stemmer veksler mellom ulike posisjoner; nå og da instrumentell, stående i en kontekst til noe større utenom seg sjøl, av og til fritt høytflygende, slik at vi ikke helt vet hva kunsten vil oss – før kanskje det har gått en tid, og vi klarer å sette det vi har opplevd inn i en større sammenheng, til noe som berører oss.

Jeg syns opposisjonen gjør kunst og kultur til noe skjelvende og smått. Kulturlivet og dets mange aktører er ikke så skjøre og engstelige som opposisjonen vil ha det til. Jeg tror kunst og kultur er på sitt beste når de tør å gå inn i ryggtak med livet. Og da mener jeg alle slags inntrykk og utfordringer som samfunnet byr på – til og med tilsagnsbrev fra et kulturdepartement som f.eks. på vegne av oss alle ber de største og tyngste kulturinstitusjonene om å være med på å skape kunstneriske bidrag for å feire en stor nasjonal begivenhet, som f.eks. grunnlovsjubileet er.

Denne regjeringa har løftet kunsten og kulturlivet opp i politikkenes førstedivisjon. Jeg har også som helsepolitiker fulgt kulturlivet nøye, og jeg har til gode å møte kulturaktører som har følt seg trykket ned og hemmet av den kultursatsinga som regjeringa har hatt.

Meld. St. 10 for 2011–2012 vil være et strålende og viktig bidrag videre.

Gunn Karin Gjul (A) [11:26:42] (komiteens leder): Statsråd Huitfeldt kom i sitt innlegg med et glimrende forsvaret for hvorfor det er nødvendig med en stortingsmelding om kultur, inkludering og deltakelse. Vi har en kulturminister i Norge som faktisk gir en stemme til alle dem som ikke i dag får delta i kulturlivet og får oppleve det fantastiske kulturløftet som den rød-grønne regjeringa har ført fram. Kulturløftet har gjort at vi har satsset mer på kultur, og som Tove Karoline Knutsen sa, har vi satt kulturen inn i politikkenes førstedivisjon. Kulturlivet er blitt vitalisert landet rundt på en måte som vi aldri har opplevd tidligere. Vi har økt kulturbudsjettet med 80 pst., fra 5 mrd. kr til 9 mrd. kr, på syv år. Hele folket skal få ta del i dette kulturløftet. Det er den rød-grønne regjeringens ambisjon.

Når så mye av våre fellesskaps penger blir brukt til kultur, mener vi at det bør være en regjeringens ambisjon at kultur skal nå ut til hele folket. Det er nettopp det stortingsmeldinga om kultur, inkludering og deltaking dreier seg

om, at vi skal nå enda bedre ut enn det vi har gjort til i dag. Vi kan ikke være fornøyd med at vi har en så enorm satsing på kultur, men likevel fremdeles ser tall og statistikk som viser at det er de med høy utdanning, de med høy inntekt og de som bor i sentrale deler av landet, som i størst grad har mulighet til å delta i de ulike kulturaktivitetene.

Det viser også helseundersøkelser for Nord-Trøndelag. Nord-Trøndelag er et distriktsfylke, men også der er det sånn at det er de med høy inntekt og høy utdanning som først og fremst deltar i kulturaktiviteter. Men det viser også at hvis du bor nær en kulturinstitusjon, har du i større grad mulighet til å ta del i de aktivitetene og tilbudene som den kulturinstitusjonen gir. Så det er viktig at vi hele tida setter i gang tiltak og sørger for at vi får gitt et tilbud og spredd det, til hele det norske folk rundt om i landet.

Jeg opplever at høyresiden toer sine hender litt når det gjelder kulturpolitikken. Jeg stiller spørsmål om hva det er de vil. Jeg har brukt tida ganske nøye til å gå gjennom innstillingen og se på hva de skriver. De skriver side opp og side ned om det de mener er regjeringens instrumentelle kulturpolitikk. Men jeg finner egentlig bare to eksempler på det de misliker. Det ene er styringsdialogen som statsråden hadde i tildelingsbrevene for 2012, der hun mener at de nasjonale kulturinstitusjonene skal markere grunnlovsjubileet. Det andre de mener noe om, er det vi tidligere har gjort med hensyn til mangfold.

Jeg mener det er ganske oppsiktsvekkende at de mener at kulturlivet og de nasjonale institusjonene ikke skal ta del i grunnlovsfeiringen vår. De nasjonale institusjonene våre er jo bygd på at de har et samfunnsoppdrag, og hva er mer naturlig enn at de faktisk skal være en del av de nasjonale begivenhetene som skjer i Norge? Nationaltheatret, f.eks., var jo en veldig viktig del av nasjonsoppbyggingen. Er det ikke da også naturlig at de nasjonale institusjonene er en viktig del av den grunnlovsmarkeringen som vi skal ha i 2014? Jeg ville ha skjont kritikken fra opposisjonen hvis statsråden påla Nationaltheatret å spille et stykke av Henrik Wergeland på 17. mai i 2014. Det hadde vært en innblanding i den kunstneriske friheten! Men at kulturministeren forventer at de skal delta i grunnlovsmarkeringen, mener jeg ikke er oppsiktsvekkende i det hele tatt.

Når man snakker om kunstnerisk frihet: Jeg mener at den største trusselen mot den kunstneriske friheten i Norge er et regjeringsskifte i 2013, med en mørkeblå Høyre- og Fremskrittsparti-regjering og med Venstre som støtteparti. Vi vet jo at Høyre ønsker å kutte i scenekunstinstitusjonene, at Fremskrittspartiet aldri har prøvd å framstå som et kulturparti, og at Venstre nylig har tatt til orde for mer sponsorstyrt kultur med gavefinansiering. Jeg tror verken mindre penger eller veldedighet fra rike onkler er svaret når det gjelder å få økt kunstnerisk frihet.

La meg til slutt få legge til: Om det er noen partier her i Stortinget som har prøvd å styre det kunstneriske innholdet i kulturinstitusjoner, er det jo Fremskrittspartiet, gjennom styringen av barne-tv. Den siste opplevelsen vi har hatt angående dette, er jo at partiet Høyre nå faktisk ønsker at NRK skal pålegges å ha flere gudstjenester på radio i forbindelse med påsken.

Presidenten: De talere som heretter får ordet, har en taletid på inntil 3 minutter.

Lene Vågslid (A) [11:31:58]: Eg vil starte med å seie følgjande til representanten Trine Skei Grande: Ho antyda at ho les kanskje både fleire bøker og fleire utanlandske aviser enn andre, at kunst- og kulturpolitikk berre er fokusert på nytteverdi. Representanten seier at kultur kan vere fantastisk, men meiningslaus. Det synleggjer nettopp forskjellen i korleis me ser på dette, for viss noko er fantastisk, er det jo langt ifrå meiningslaust. Eg trur kanskje dette er litt av kjernen her: Når me seier at kulturens eigenverdi er viktig, har det nokre ringverknader som det er viktig å dra nytte av.

Så inneheld denne meldinga veldig mange tiltak, som ikkje blir snakka så mykje om. Det er vel kanskje fordi dei tiltaka synleggjer både kvifor meldinga er god, og kvifor ho er viktig i eit inkluderingsperspektiv. Ein ynskjer bl.a. å vidareutvikle tiltak og strategiar for å styrkje rekruttering i alle delar av kultursektoren. Ein foreslår ei aspirantordning i kulturinstitusjonane, som kan gje unge talent anledning til å utvikle og kultivere sine talent, lære om korleis institusjonane arbeider, og få tilgang til viktige kontaktar og nettverk. Her er målet å sikre ein breiare sosial rekruttering til kunst- og kulturrelaterte yrke.

Eg er utdanna som lærar i praktisk-estetiske fag og er oppteken av kulturen sine eigenverdi og enorme tilleggsverdi. Eg er derfor òg veldig glad for at det i meldinga blir sett på lærarutdanninga med sikte på å styrkje og vareta dei praktisk-estetiske faga på ein best mogleg måte. Det er viktig at elevane får erfaring med ulike kulturelle uttrykksformer, då dette bidreg til utvikling av eigen identitet og til det å forstå folk rundt deg. Det same gjeld for barnehagane.

Så seier representanten Thomsen mykje som «ikkje er bra» – det skulle ha vore i hermeteikn, han prøver kanskje å etterlikne ein dialekt. Det som «ikkje er bra» for kulturen, er eit kutt på ein milliard kroner! Og det er interessant å lese opposisjonen si vurdering av kva som er såkalla instrumentelt eller ikkje. Dersom ein blar i innstillinga til Dokument 8-forslaget om å styrkje korpsbevegelsen i Noreg, er det veldig interessant å sjå kor samla komiteen er nettopp når det kjem til erkjenninga av tilleggsverdi og viktigheita av å styre delar av kultursektoren for å oppnå nokre samfunns mål. Eg meiner ikkje – som representanten frå Framstegspartiet – at det er beklageleg å oppnå samfunns mål gjennom f.eks. kulturpolitikken.

Eg meiner at denne meldinga er veldig god. Ho er eit viktig skritt i rett retning, for me har ikkje lukkast godt nok med å inkludere alle i det mangfaldige Kultur-Noreg, og forskjellane mellom opposisjonen og regjeringspartia har vel kanskje aldri tidlegare vore så synlege som no.

Øyvind Håbrekke (KrF) [11:35:23]: De rød-grønne representantene gir uttrykk for at de ikke forstår problemstillingene som dras opp fra opposisjonen. Nei, det er i grunnen veldig forståelig. For så lenge man betrakter kulturen som et verktøy i den politiske verktøykassa for å oppnå sine egne politiske mål, blir det faktisk umulig å forstå den problemstillingen som løftes opp – om kulturens

frihet, egenverdi og integritet. Så enkelt er vel egentlig det vi nå diskuterer.

Kulturministeren sier jo at grensen går ved å overstyre institusjonenes og kulturlivets kunstneriske valg. Det har kulturministeren ingenting med, sier hun. I stortingsmeldingen står det på side 36:

«Det blir lagt til grunn i tildelings- og tilskotsbrev fra departementet til institusjonar og organisasjonar at det kvart år skal rapporterast om korleis mangfaldsdimensjonen blir integrert i verksemdene sine samla aktivitetar. Departementet legg til grunn at det blir utarbeidd langsiktige strategiar for mangfald i institusjonane og at mangfaldsdimensjonen bør forankrast gjennom personalprofil, programprofil og publikumsarbeid. Institusjonane skal også gjere greie for aktivitetar som er spesielt omtalte i institusjonane sine strategimål og innanfor kva tidsrammer desse skal implementerast.»

Klarere kan det vel egentlig ikke sies. Det dreier seg om å styre kunstneriske valg, og det er en sosialistisk kulturpolitikk. Det er for så vidt en ærlig sak, men da må man stå for det.

Jeg vil bruke mitt siste minutt av taletiden til å henlede oppmerksomheten på en merknad som regjeringspartiene har skrevet, på side 26 i innstillingen:

«Flertallet viser til at aktiviteter som nå foregår på ettermiddag og kveld og som søkes av barn med aktive og ressurssterke foreldre, i større grad bør legges i tilknytning til skolen og skoletiden, slik at man kan nå alle barn, uansett bakgrunn.»

Dette kan ikke forstås på annen måte enn at det er et problem at vi i dag har et frivillig organisasjonsliv, et frivillig kulturliv, som foregår i privat regi – at det at folk faktisk kan gå utenfor stuedøren sin og gjøre hva de vil i nabolaget og skape aktiviteter, er et problem. Det er en advarsel til dem som ønsker å sette i gang den slags initiativ i nærmiljøet. Hvis det er å forstå på en annen måte, vil jeg gjerne ha det presisert.

Men det framstår tydeligere og tydeligere i debatten at dette er en debatt som handler om ytring og friheten til ytring. Det er en debatt som handler om makt, og det er en debatt som handler om samfunnsretning.

Håkon Haugli (A) [11:38:37]: I en annen debatt i går ble det hevdet fra denne talerstolen av en representant fra Fremskrittspartiet at Norge ikke er flerkulturelt. Det er både feil og uhistorisk. Norge er i dag, og har alltid vært, et flerkulturelt land. Selv det vi regner som helt norsk, har røtter i andre land. Verken selburosa, bunaden eller for den saks skyld Grunnloven er bare norsk. Norge er flerkulturelt, og det er en viktig premisse i kulturpolitikken.

Det er ingen motsetning mellom å være åpen for kulturelt mangfold og å være stolt av egen kultur. Gandhi sa det på følgende måte: Jeg ønsker ikke at huset mitt skal ha murer på alle kanter, og at vinduene skal blendes. Jeg vil at alle lands kulturer skal blåse friest mulig rundt huset mitt. Jeg blåser ikke overende.

På enkelte skoler i Oslo snakkes det 150 språk, og på mange skoler er elever med minoritetsbakgrunn i flertall.

Men det er bare én side av det flerkulturelle. Norske matvaner er helt forandret, norske fotballag ser annerledes ut, og vi hører på musikk fra hele verden.

Det har vært en interessant debatt. Med Kristelig Folkepartis familiepolitikk som bakteppe er det interessant å høre dem snakke om skillet mellom dem som står utenfor, og dem som er innenfor. Med all respekt: Det å stå utenfor forstår Kristelig Folkeparti seg lite på. For er det noe som er instrumentelt, er det Kristelig Folkepartis familiepolitikk – men jeg skal la det ligge.

Mer interessant er Høyres holdning. Representantene her advarer mot at det offentlige bruker kultur som verktøy. De bør lytte til partiets byrådsleder i Oslo. Stian Berger Røsland lanserte i fjor ti punkter for bedre integrering. Han vil aktivt støtte opp om kultur, idrett og frivillighet fordi det fremmer integrering. Det er klokt, for spørsmålet er: Verktøy for hvem? Er det ikke enkeltindividet som gjennom et godt kultur- og idrettstilbud blir bedre rustet til å leve og leve godt i det norske samfunn? Er gode fellesskap en forutsetning for eller begrenser det individets frihet? Selvsagt gir et godt kulturtilbud større frihet, ikke mindre.

Idrett og musikk krever ikke felles språk. Ungdommene på asylmottaket på Hvalstad i Asker kan ikke snakke sammen, men de har ett felles språk: fotball. Det sies at språk er nøkkelen til integrering. Det er riktig. Men skal man lære, må man ha noen å lære av og med, og før språket kommer idretten og musikken.

Innvandrere deltar nesten like mye som andre nordmenn i organisasjonsliv, men alle deltar ikke like mye. Blant innvandrerbefolkningen deltar gutter mer enn jenter. En NOVA-rapport fra 2008 viste at 69 pst. av innvandrere jenter mellom 13 år og 15 år ikke deltok i fritidsaktiviteter. Undersøkelser viser at det ikke bare handler om økonomi, men også om religion og kultur. Det er barrierer vi må bryte. Kultur har egenverdi, ja visst. Men kultur kan også bygge fellesskap, fremme integrering og gi frihet. Det er ingen motsetning, tvert imot.

Solveig Horne (FrP) [11:41:56]: Én ting er sikkert etter å ha hørt denne debatten, og det er at vi iallfall ikke blir enige om definisjonen av hva kunstnerisk frihet er. Kåre Simensen siterte en sang. Det kunne vært fristende å sitere en sang av den store kunstner og musiker Bjørn Eidsvåg, nemlig den om at vi er på hver vår planet. Det er vel akkurat det regjeringspartiene og de borgerlige partiene er, på hver sin planet i forhold til definisjonen av kunstnerisk frihet.

På lørdag kunne vi lese i Dagens Næringsliv om «Huttfeldts absurde teater». Det er at kulturen får en masse penger, men så blir de fratatt friheten. Representanter for denne regjeringen har stått på denne talerstolen og skrytt av Kulturløftet, og av at det aldri har blitt bevilget så mye penger som under denne regjeringen. Men det regjeringspartiene unnlater å nevne, er at kulturlivet aldri før har hatt så mange direktiver og tildelingsbrev som under denne regjeringen. Så kan det kalles styringsdialog, og det kan leses opp tidligere tildelingsbrev, men kulturen i dag har fått flere direktiver enn det de har hatt før.

Rause bevilgninger og klare beskjeder om hva de skal

brukes til, er viktigere enn kulturelle opplevelser – mer penger, mindre frihet. Det virker som om statsråden ikke tar inn over seg kulturens egenverdi, men må bruke sin makt for å vise hvordan man skal få dette til.

Fremskrittspartiet tar sterk avstand fra den utviklingen vi nå ser i norsk kulturpolitikk, hvor staten benytter stadig nye virkemidler for å få kontroll over kulturlivet. Debatten framover kommer faktisk ikke til å handle om hvem det er som gir mer penger, og hvem som er best i klassen til å bevilge penger, men om hvor fri den kulturen vi har, skal være.

Fremskrittspartiet er kanskje ikke av dem som bruker mest penger på kultur, men vi bruker faktisk like mye som det statsråd Trond Giske ble hyllet for for en del år siden. Men det Fremskrittspartiet kan være en garantist for, er barne- og ungdomskulturen, den frivillige kulturen og ikke minst at det kulturlivet vi har i dag, skal være fritt.

Statsråden sier i sitt forsvar at alle kulturinstitusjonene har full kunstnerisk frihet. Virkeligheten er en annen. Noen tror at kunstnerisk frihet betyr at kulturinstitusjonene selv styrer sitt kunstneriske innhold. For denne regjeringen betyr kunstnerisk frihet at kulturinstitusjonene bestemmer selv hvordan de leverer hva myndighetene har bestilt.

Når samfunnsnyttige mål blir det viktigste, som Lene Vågslid var inne på, sier det seg selv at kulturen ikke er fri. Dette er essensen i forskjellen på rød-grønn politikk og den borgerlige politiske siden. Det viktigste er å gi kulturen frihet, men da snakker vi ikke om regjeringens definisjon av ordet «frihet». Frihet så lenge man gjør som vi sier, er regjeringens definisjon av frihet, men Fremskrittspartiet ønsker frihet for kulturen.

Trine Skei Grande (V) [11:45:25]: Det viser kanskje litt hvor desperat regjeringa er i sin argumentasjon når representanten Vågslid må feilsitere på en ufin måte når man skal referere til andres uttalelser. Jeg snakket ikke om at noe var meningsløst, jeg snakket om at det var unyttig. Det syns jeg er en veldig stor forskjell. Det at noe kan være fantastisk, men unyttig, mener jeg gir mening. Jeg syns kanskje representanten burde si unnskyld for den feilsiteringa.

Det er et samstemt kulturliv som fortsatt ønsker regjeringa, sa statsråden. Jeg vet ikke om man skal bli munter eller litt trist, men det er tydelig at regjeringspartiene begynner å bevege seg langt fra den debatten i kulturlivet som faktisk pågår. Det er nesten så man minnes en pressekonferanse før siste valg, da de innen kulturlivet som skulle støtte regjeringa, hadde pressekonferanse. Det var ikke så stort oppmøte, men alle i lokalet var i alle fall lovet feite styreplasser innenfor kulturlivet for å møte opp der. Da er vi egentlig litt ved sakens kjerne: Hvor mye dyrker man fram motkulturen? Hvor mye dyrker man fram det at noen faktisk er uenig? Jeg tror nemlig ikke at det hadde blitt noe av de store institusjonene, som vi ser også innenfor synsfeltet fra denne talerstol, hvis det ikke hadde vært for at noen faktisk var i opposisjon mot staten.

Hulda Garborg var ingen forkjemper for statens styring av kulturen – langt, langt ifra. Hvis man tror det, vet man ikke mye om hva Hulda Garborg sto for. Nationaltheatret ble faktisk bygd av private – det var private som sto på for

å få det til. Når det gjelder vår opera, var faktisk noen villig til å ofre mye av pengene sine for at vi skal ha en opera i Norge. Det er veldig få kulturinstitusjoner som staten skal ha æren for, de aller fleste er blitt til etter initiativ, og med drivkraft, fra kunstnere – og av og til noen rikinger som har brydd seg om å la det vokse fram.

Vår grunnlov bygger på frihet – og ytringsfriheten er noe av det kjæreste vi har i Grunnloven. Det å bruke grunnlovsjubileet til å instruere hva våre kulturinstitusjoner skal gjøre, er en manglende forståelse av Grunnlovens tradisjon og dens grunnleggende tankegang, nemlig ytringsfrihet – og friheten til å kunne ytre seg med alle midler, ikke bare leserinnlegg, men også av og til lage et kunststykke som snakker makta rett imot, ja, faktisk et grunnlovsjubileum rett imot.

Arild Stokkan-Grande (A) [11:48:45]: Denne debatten kunne ha vært morsom, for i grunnen er det ganske mange komiske argumenter som har kommet fra opposisjonen, men egentlig har det mest vært traurig å høre på opposisjonen i dag, for maken til intetsigende tomprat skal man lete lenge etter for å finne at man har hørt fra denne talerstolen.

Det har vært mye snakk om kulturen som instrument. Da kommer jeg på en historie fra min barndom, da jeg skulle spille i korps på 17. mai. Jeg klarte det kunststykket å glemme saksofonen min. Resultatet ble at jeg måtte gå midt i korpsset uten instrument. Det var flaut. Det var ganske synlig at en gikk der uten instrument. Og jeg følte meg utenfor, for jeg følte ikke at jeg kunne bidra. Sånn er det når man hører på opposisjonen: De vil gjerne være med på festen, men de har ikke noe instrument å spille på. Det eneste man i opposisjonen er enig om, er at man er uenig med regjeringen – utover det hører vi nesten ingen ting, annet enn at vi ikke skal feire grunnlovsjubileum gjennom kulturinstitusjonene våre – og vi må sannsynligvis forvente store kutt i kultursektoren framover, når vi vet at Fremskrittspartiet har foreslått kutt i milliardklassen.

Det har vært spørsmål om definisjonen av å være utenfor og innenfor. Det er mulig at opposisjonens representanter i denne sal aldri har opplevd det å stå utenfor, men det er mange som opplever det i dag, at man ikke får ta del i det fantastiske kulturlivet vi har. Det er ofte sånn at når man ikke slipper inn, da etablerer man noe eget. Vi har sett det i idretten, i fotballen. Når man ikke slipper inn på laget, ja, da etablerer man egne lag – og i Groruddalen har vi en rekke etniske lag. Vi har også sett noen eksempler på det innenfor kultursektoren, at man etablerer noe eget når man ikke slipper til. Vi vil jo ikke ha det sånn! Vi vil jo ikke leve i hver vår verden, vi vil leve sammen. Derfor er det betimelig at flere åpner opp dørene sine, sånn at vi får et større mangfold når det gjelder publikum – og på scenen.

Så spør Håbrekke statsråden om hvor grensen går når det gjelder hva hun kan gjøre av inngripen overfor institusjonene. Jeg kan hjelpe Håbrekke med eksempler på utilbørlig press. Jeg husker bl.a. at Hopsi Deisi har blitt nevnt av representanten Ib Thomsen fra Fremskrittspartiet, og man krevde at statsråden skulle gripe inn for å få et spesielt program på barne-tv. Jeg husker at statsråden ble ut-

fordret av representanter fra Høyre om antall gudstjenester i NRK. Dette er eksempler på at man går over grensen. Derfor er det ingen sammenheng i opposisjonens kritikk når man snakker om styringsdialog som en trussel. Det er ingen trussel, den store trusselen for kulturlivet framover vil være en borgerlig regjering.

Presidenten: Presidenten vil påpeke at representanten bør være litt forsiktig med å betegne medrepresentanters innlegg som «tomprat».

Olemic Thommessen (H) [11:52:15]: Det har vært fascinerende å høre på en del av innleggene – særlig fra Arbeiderpartiets talere – når det gjelder dette spørsmålet om å instruere institusjonene. Det er helt åpenbart at de simpelthen ikke forstår hva som er den prinsipielle problemstillingen. Tydeligst synes jeg det kom frem da statsråd Huitfeldt henviste til operasjef Tom Remlovs kronikk, der han hadde redegjort for at Operaen skulle være åpen for alle og være inkluderende for alle grupper. Ja, det er nettopp det som er poenget. Vi tror at lederne for våre kulturinstitusjoner er så oppegående at de faktisk er en del av det offentlige ordskiftet, at de er en del av de bevegelsene som foregår i samfunnet, og at de vil styre sine institusjoner i tråd med det og fortrinnsvis gjerne vil være i forkant av utviklingen. Det er noe helt annet enn at staten skal bestemme hvilke temaer de faktisk er opptatt av. Grensen går da ved, har jeg forstått på posisjonspartiene – fortrinnsvis Arbeiderpartiet – at man ikke skal gå inn og velge stykke. Nei, det har jeg heller aldri mistenkt dem for. Det er klart at hvis man legger en kabal av temaer som man skal holde seg innenfor, representerer det også betydelige begrensninger.

Men det jeg egentlig tok ordet for, dreier seg litt om hva regjeringen har gjort når det gjelder prioriteringen av disse områdene som man nå løfter frem, og som vi nå stort sett er enige i betydningen av. Nå har man altså aldri hatt så mye penger innenfor kulturområdet som de siste syv årene. Det har vært formidable løft, og vi har støttet hver eneste krone, stort sett. Men det vi ser, er at fordelingen av midlene egentlig ikke har avspeilet ønsket om å treffe svake grupper – eller utsatte grupper – grupper som man ønsker å gjøre noe for. For eksempel hvis vi tar integreringsspørsmålet, altså innvandrersorganisasjonene: Innvandrerrinitiativene har hatt lang vei og faktisk vanskelig for å nå frem i det tilskuddsapparatet vi har. Det har vært en egen liten post i Kulturrådets budsjetter, men ellers har vi sett at det har vært vanskelig å fange opp de initiativene. Kanskje hadde det vært et poeng at man, når man samtidig som man bruker milliarder – eller i hvert fall én milliard kroner – på f.eks. scenekunst, som representanten Gjøl var inne på, også kunne ha brukt noen hundretusener mer, slik Høyre har foreslått i hvert eneste budsjett, eller kanskje til og med noen millioner kroner mer, for å nå nettopp de grupperingene som man vil løfte frem, og som er en berikelse.

Og til representanten Gjøl, som viste til at Høyre kutter på scenekunst: Hun har tydeligvis ikke fått med seg hele bildet, for vi flytter penger når det gjelder scenekunst, nettopp fra institusjonene over til de frie grupper-

ne og faktisk også over til en del av innvandrereinitiativene.

Presidenten: Representanten Øyvind Håbrekke har hatt ordet to ganger tidligere og får ordet til en kort merknad, begrenset til 1 minutt.

Øyvind Håbrekke (KrF) [11:55:45]: I roturen bort fra sin egen politikk prøvde jo Håkon Haugli denne gangen å avlede oppmerksomheten med en visitt til Kristelig Folkepartis familiepolitikk. Det kan jo være interessant når vi diskuterer respekten for mangfoldet, for et av hovedargumentene fra de rød-grønne for å endre familiepolitikken og støtteordningene til barnefamilieene har vært at innvanderne velger feil. Det har vært respekten for mangfoldet når man har argumentert for å fjerne kontantstøtten. Så jeg mistenker vel at representanten Håkon Hauglis hovedanliggende i den kritikken er hva Kristelig Folkeparti mener om ekteskapet mellom mann og kvinne.

Da må jeg minne om at Arbeiderpartiets integreringsutvalg, under ledelse av Jonas Gahr Støre, var veldig opptatt av at det ikke er bra hvis søskenbarn lager unger sammen. Da foreslo de ikke et forbud mot at de skulle lage unger, men at de skulle gifte seg. Man kunne nesten mistenkt ham for å se på ekteskapet som en ordning mellom mann og kvinne. Det er i hvert fall klart at Arbeiderpartiet og andre når det gjelder familiepolitikken, har vist at man ønsker å utfordre respekten for det frie valg og for mangfoldet på mange områder og har meninger om det ene og det andre. Så kanskje også et tildelingsbrev til norske familier er det neste skrittet vi ser i de rød-grønnes kulturpolitikk, for dette handler om makt.

Statsråd Anniken Huitfeldt [11:57:09]: Jeg har to spørsmål før jeg går videre til min oppsummering senere i debatten.

Representanten Trine Skei Grande sa at de som støttet kulturkampen, gjorde det med løfter om styreplasser. Jeg vil gjerne ha en redegjørelse fra denne talerstolen om hvem som har blitt lovet styreplasser, for å ha skrevet under oppropet om kulturkampen. Er det Aksel Hennie, er det Åge Aleksandersen, er det Bjørn Eidsvåg, er det Linn Skåber, er det Ane Dahl Torp? Hvem er det som har fått løfte om styreplasser for at de har undertegnet oppropet om kulturkampen? Eller er det bare en useriøs korrupsjonsanklage som ikke hører noe sted hjemme i virkeligheten? Hvis man slenger fram den type påstander, bør representanten klare å begrunne det fra denne talerstolen.

Mitt andre spørsmål går både til Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre. I tildelingsbrevet til Operaen står det følgende:

«Markering av Grunnloven i 2014. Kultursektoren vil spille en viktig rolle i markeringen og feiringen av 200-årsjubileet for den norske Grunnloven i 2014, og det forventes at Kulturdepartementets tilskuddsmottakere setter i gang arbeid med å planlegge prosjekter og arrangementer i tilknytning til jubileet, i tråd med sin profil på et tidlig tidspunkt. Planer knyttet til grunnlovsjubileet må omtales i forbindelse med budsjettsøk-

naden for 2013. Stortingets hovedkomité for grunnlovsjubileet har utarbeidet overordnede føringer for jubileet.»

Er det slik å forstå at opposisjonspartiene – som i denne debatten stadig har kommet nærmere sammen – dersom de vinner valget i 2013, vil fjerne dette fra Operaens tilskuddsbrev?

D a g f i n n H ø y b r å t e n hadde her overtatt presidentplassen.

Ib Thomsen (FrP) [11:59:11]: Vi har utfordret regjeringspartiene på en del saker som vi mener mangler i denne meldingen. Det de svarer med, er Fremskrittspartiets bruk av kulturpenger, som vi har svart på, og så tar de fram en kjent morsomhet – som de selv mener er morsom – og det er at Fremskrittspartiet vil styre barne-tv.

Det Fremskrittspartiet har gjort, er at man har tatt på seg en ombudsrolle. Når 30 000 på Facebook sier at det er synd at NRK legger ned et barne-tv-program som appellerer til små barn, så har vi tatt dette opp. Vi har ikke tatt opp innholdet i barne-tv, men vi har ment at NRK bør vurdere det.

Regjeringspartiene – de rød-grønne – har ikke tatt dette inn over seg, heller ikke statsråden. Men det har heldigvis NRK gjort. Så nå er det barne-tv på tv. De har hørt på Fremskrittspartiet og på de 30 000 foreldrene der ute. Det synes jeg er bra.

Statlig styring, med inspirasjon fra tidligere Øst-Europa – det har vi kunnet høre om eller kunnet lese mellom linjene i dag. Men hvorfor ønsker man ikke å styre norsk film, som får offentlig støtte til å synstolke filmene? Hvorfor krever vi ikke dette av norsk film, slik at alle kan få glede av og bruke offentlige midler? Hvorfor ønsker man ikke å styre det? Hvorfor ønsker man ikke å styre NRK når det gjelder synstolkning av serier, bruke styringsretten der? Det er også viktig å kunne gjøre dette tilgjengelig for flest mulig. At ingen skal stå utenfor, er nevnt av regjeringspartiene flere ganger her i dag. Men det vi ser, er at den gruppen som jeg nevnte nå, står utenfor – er ikke inkludert. Da ønsker man ikke å bruke styringsretten sin. At en arbeiderpartimann ved Sogn og Fjordane Teater er i et dilemma når han må spørre seg om de skal ta imot midlene, om de ønsker å bli styrt – eller motsatt – forstår jeg godt.

Presidenten: Representanten Trine Skei Grande har hatt ordet to ganger tidligere og får ordet til en kort merknad, begrenset til 1 minutt.

Trine Skei Grande (V) [12:02:17]: Statsråden virket indignert over at noen påpekte at arbeiderpartifolk har lettere for å få styreplasser under en arbeiderpartiregjering. Det er vel ikke en ny påstand fra denne talerstolen. Det er heller ikke påstand om korrupsjon, sjøl om statsråden prøver å framstille det sånn. Jeg mener at dette selvfølgelig dreier seg om regjeringas frie vilje. Jeg bare merker meg at det er sånn.

Det jeg har lyst til å bruke det siste minuttet til, er å si at man er ikke imot mangfold, sjøl om man er for frihet. Som sagt, Venstre har alltid – i alle statsbudsjettene – lagt

inn mer penger til alle mangfoldsinstitusjonene. Man er ikke imot kultur, sjøl om man er for ulike finansieringskilder. Vi har fra Venstres side faktisk lagt inn mer i alle kulturbudsjettene enn hva regjeringa har gjort.

Vi har også vært ganske konsekvente. Ingen har kunnet påpeke noen inkonsekvens når det gjelder styringa av kulturlivet. Vi er for denne friheten på alle punkter. Vi er også for penger til kulturlivet. Men vi mener at man innen kunst og kultur trenger å dyrke friheten sterkere enn på andre områder.

Presidenten: Representanten Olemic Thommessen har hatt ordet to ganger tidligere og får ordet til en kort merknad, begrenset til 1 minutt.

Olemic Thommessen (H) [12:03:41]: Bare et par bemerkninger.

Flere har vært inne på at Høyre tok opp påskebudskapet i tilknytning til NRK, og mener at det var styring. Da vil jeg bare få lov til å minne om følgende: Da NRK-plakaten ble behandlet i Stortinget, påpekte vi også den gang at dette punktet ikke var i NRK-plakaten. Daværende kulturminister Giske mente at dette var en inkurie, og han lovet at dette punktet skulle inn i plakaten igjen. Det har ikke skjedd. Det er plakaten vi snakker om. Den gangen var alle enige om at dette skulle stå der. Det er påfallende at man nå plutselig ikke synes det skal stå der lenger. Det kan jo bli et tema etter hvert.

Så fikk jeg et konkret spørsmål fra statsråd Huitfeldt, om vi mener at markeringen av 1814 bør ut av tildelingsbrevet. Svaret på det er ja. Det finnes andre måter å få til et flott jubileum på.

Statsråd Anniken Huitfeldt [12:04:58]: Dette har vært en veldig interessant diskusjon, ikke minst fordi den viser at i kulturpolitikken er opposisjonen på vei mot å etablere seg som et kulturpolitisk alternativ, slik de rødgrønne gjorde i 2004. Den gangen la vi grunnlaget for Kulturløftet, med 80 pst. økning av bevilgningene til kultur.

Det som kanskje har overrasket meg mest, er representanten Håbrekke, som i diskusjonsinnlegg i Dagsavisen spytter ut av seg ord som «politisk korrekt» – som en hvilken som helst høyreorientert politiker i USA. Dette minner veldig mye om Fremskrittspartiets retorikk i kulturdiskusjonen. Så jeg hører at man snakker seg sammen. Noen i denne salen – Høyre – er sikkert glad for det, men jeg merker meg at motsetningene på det kulturpolitiske området er i ferd med å bli borte. Nå skal skytset rettes mot regjeringspartiene, man skal tildele oss mange hensikter vi ikke har. Man har et kulturpolitisk alternativ.

Jeg mener at de siste innleggene, hvor Høyre og Venstre snakker om mangfoldsinstitusjonene som noe de vil styrke, også viser en grunnleggende uenighet i kulturpolitikken.

Jeg mener at hele kulturlivet er en del av det kulturelle mangfoldet. Bibliotekene våre er mangfoldsinstitusjoner for alle, både for dem som vil bli bedre, for dem som vil bli best, og for dem som ikke kan lese særlig godt. Nationaltheatret, som ligger på den andre siden av Spikersuppa, skal være en institusjon for teater i verdensklasse og

for de spesielt interesserte, men også være en inkluderende arena. Jeg ønsker at skoleelever i Oslo kan få oppleve det å komme i Nationaltheatret som en del av sin skolegang.

Jeg vil ha et inkluderende kulturliv for alle. Minoritetsbefolkningen i Norge skal ikke ha sin kultur på siden, og så er vi ferdig med det – de skal ha også det. Kulturelt mangfold handler også om at vi møter hverandre på felles kulturarenaer.

Jack Lang sier: Kulturen er et uvurderlig gode, uunnværlig for vårt kollektive liv. Den er på samme tid samfunnets bindemiddel, en invitasjon til å leve sammen, en betingelse for vår frihet, en kilde til utfoldelse for den enkelte og til framskritt for samfunnet.

Det finnes vel knapt et bedre argument for et mer inkluderende kulturliv, som omfatter alle. Det er dette som skaper mangfold.

Presidenten: Presidenten er i tvil om uttrykket «å spytte ut av seg» er parlamentarisk, men vil for anledningen la tvilen komme tiltalte til gode.

Flere har ikke bedt om ordet til sak nr. 2.

Sak nr. 3 [12:08:03]

Stortingets vedtak til lov om endring i universitets- og høyskoleloven (rapportering til database for vitenskapelig publisering) (Lovvedtak 56 (2011–2012), jf. Innst. 241 L (2011–2012) og Prop. 67 L (2011–2012))

Presidenten: Ingen har bedt om ordet.

Sak nr. 4 [12:08:28]

Stortingets vedtak til lov om endringer i klimavote-loven (Lovvedtak 57 (2011–2012), jf. Innst. 285 L (2011–2012) og Prop. 68 L (2011–2012))

Presidenten: Ingen har bedt om ordet.

Etter at det var ringt til votering, uttalte

presidenten: Stortinget er klar til å gå til votering over sakene på dagens kart.

Votering i sak nr. 1

Presidentskapet hadde innstilt:

Dokument 8:84 S (2011–2012) – representantforslag fra stortingsrepresentant Trine Skei Grande om å endre Stortingets forretningsorden § 53 Spørretime – vedlegges protokollen.

Votering:

Presidentskapets innstilling ble enstemmig bifalt.

Votering i sak nr. 2

Presidenten: Under debatten er det satt fram i alt fire forslag. Det er

- forslag nr. 1, fra Ib Thomsen på vegne av Fremskrittspartiet, Høyre og Kristelig Folkeparti
- forslag nr. 2, fra Olemic Thommessen på vegne av Høyre og Kristelig Folkeparti
- forslagene nr. 3 og 4, fra Trine Skei Grande på vegne av Venstre

Det voteres først over forslagene nr. 3 og 4, fra Venstre. Forslag nr. 3 lyder:

«Stortinget ber regjeringen sikre institusjonene kunstnerisk frihet, slik at institusjonene styres av kunstneriske, ikke politiske kriterier.»

Forslag nr. 4 lyder:

«Stortinget ber regjeringen innføre en tilskuddsordning for opprustning av folkebibliotek.»

Fremskrittspartiet, Høyre og Kristelig Folkeparti har varslet at de støtter forslagene.

Votering:

Forslagene fra Venstre ble med 59 mot 50 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 12.17.49)

Presidenten: Det voteres så over forslag nr. 2, fra Høyre og Kristelig Folkeparti. Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen i statsbudsjettet for 2013 fremme forslag til en nasjonal satsing på prosjektet «Krafttak for sang 2012–2016».»

Votering:

Forslaget fra Høyre og Kristelig Folkeparti ble med 83 mot 27 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 12.18.08)

Presidenten: Det voteres så over forslag nr. 1, fra Fremskrittspartiet, Høyre og Kristelig Folkeparti. Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen utrede, og fremme forslag om, en tilskuddsordning for tilrettelegging/univer-

sell utforming av eldre bygningsmasse som tas i bruk til kulturformål.»

Venstre har varslet at de støtter forslaget.

Votering:

Forslaget fra Fremskrittspartiet, Høyre og Kristelig Folkeparti ble med 59 mot 51 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 12.18.31)

Komiteen hadde innstilt:

Meld. St. 10 (2011–2012) om kultur, inkludering og deltaking – vedlegges protokollen.

Votering:

Komiteens innstilling ble enstemmig bifalt.

Votering i sakene nr. 3 og 4

Presidenten: Når det gjelder sakene nr. 3 og 4, er de andre gangs behandling av lovsaker.

Det foreligger ingen forslag til anmerkninger til noen av lovvedtakene. Stortingets lovvedtak er dermed bifalt ved andre gangs behandling og blir å sende Kongen i overensstemmelse med Grunnloven.

*Sak nr. 5 [12:19:21]**Referat*

1. (324) Representantforslag fra stortingsrepresentantene Ketil Solvik-Olsen, Jørund Rytman, Harald T. Nesvik og Peter N. Myhre om hvordan grensehandel kan reduseres (Dokument 8:117 S (2011–2012))

Enst.: Sendes finanskomiteen.

Presidenten: Dermed er dagens kart ferdigbehandlet. Forlanger noen ordet før møtet heves? – Møtet er hevet.

Møtet hevet kl. 12.20.